

Dr. Schnider Marianna:

A bíróság zöld utat ad

Jogi segédlet szakszervezet-alapításhoz

Készült az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány támogatásával

Kiadta a LIGA Szakszervezetek
1068 Budapest, Benczúr u. 41.
Tel.: 321-5262, Fax.: 321-5405
Elektronikus levél: info@liganet.hu
Honlap: <http://www.liganet.hu>
Felelős kiadó: Gaskó István
Szerkesztette: Kozák László
Szakszervezeti Kiskönyvtár 15.
HU ISSN 1787-1824
Budapest, 2006.

Tartalom

1. Szakszervezet-alakítás és az egyesülési jog	4
2. Az alapszabály	5
A szakszervezet célja, feladata és működésének alapelvei	5
Tagsági viszony	8
A szakszervezet felépítése és szervei	10
A szakszervezet tisztségviselői és képvisellete	14
A szakszervezet vagyona és gazdálkodása	15
Vegyes és záró rendelkezések	17
3. Jegyzőkönyv	17
4. Jelenléti ív	19
5. Székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolata	21
6. Tisztségviselők elfogadó nyilatkozata	22
7. Nyilvántartásba vételi kérelem	23
8. A bírósági eljárás	24
9. Iratminták	28
Iratminta 1. – Alapszabály.....	28
Iratminta 2. – Jegyzőkönyv	34
Iratminta 3. – Hiánypótlás miatt újból összehívott alakuló ülés jegyzőkönyve	37
Iratminta 4. – Részvételi ív.....	39
Iratminta 5. – Hiánypótlás miatt újból összehívott alakuló ülés részvételi íve.....	39
Iratminta 6. – Tisztségviselők nyilatkozata	41
Iratminta 7. – Székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat	42
Iratminta 8. – Nyilvántartásba vételi kérelem	43

Bevezetés

„Adatrögzítőként dolgozunk egy budapesti székhelyű cégnél. Minimálbérért dolgozunk nehéz és egyre nehezebb körülmények között. Néhány kis helyiségben dolgozunk több mint százan szinte egymás hegyén-hátán. A követelmények napról napra nőnek, de a béreink emeléséről, jobb körülményekről (korszerűbb számítógépek, szemvédő, stb.) sohasem esik szó. Létezik nekünk érdekképviselőtünk?

Hogyan kell szakszervezetet alapítani, és mivel jár ez?

Kérjük segítsenek bennünket információkkal!”

„Nálunk sajnos semmilyen érdekképviselő nem létezik, és teljes mértékben ki vagyunk szolgáltatva. Szeretnénk megtudni, hogy hogyan lehetne egy szakszervezet elindítását megoldani, illetve milyen lehetőségeink vannak. Ha jól tudom, se munkástanács, se kollektív szerződés nincsen.”

„Érdeklődni szeretnék, hogy Jász-Nagykun-Szolnok megyében hol találunk szakszervezet alapításával kapcsolatban segítséget, kihez tudunk ez ügyben fordulni? Van-e lehetőség esetleg a LIGA Szakszervezetekhez csatlakozni? Cégünkben nincs szakszervezet, sem Üzemi Tanács. A munkavállalók létszáma 550 fő.”

A fenti levelek a LIGA Szakszervezetek elektronikus postaládájába érkeztek számtalan más olyan levél társaságában, amelyben a munkavállalók sérelmeiket, panaszukat írják le. A jogaikban vagy jogos érdekeikben sértett dolgozók segítséget kérnek munkahelyi problémáik megoldásához, ám jórészt tanácstalanok, milyen eszközöket vehetnek igénybe. Néhány esetben a LIGA Szakszervezetek azt javasolja, tereljék jogi útra a konfliktust, mert csak a bíróság ítélete tudja azt feloldani. Vannak azonban olyan esetek is, amikor a bíróság tehetetlen, és csak a kollektíva közös fellépése segíthet. A Munka Törvénykönyve számos olyan jogosultságot ad a munkavállalóknak, amelyeket azok csak együttesen, szakszervezetük útján gyakorolhatnak, illetve a munkáltatónak is vannak kötelezettségei a szakszervezettel szemben.

Így a szakszervezetek joga

- a munkaszervezeten belül szervezet létrehozni, ezek tevékenységébe tagjait bevonni;
- a munkavállalók tájékoztatása anyagi, szociális, kulturális, illetve élet- és munkakörülményeiket érintő jogaikról és kötelezettségeikről;
- a szakszervezeti tagok képviselete a munkáltatóval szemben, állami szervek előtt, illetve bíróság vagy más hatóság előtt;
- véleményezni egyes munkáltatói döntéseket;
- tájékoztatást kérni a munkáltatótól egyes kérdésekben;
- a munkakörülményekre vonatkozó szabályok megtartásának ellenőrzése;
- észrevételek, javaslatok tételé;
- konzultáció kezdeményezése a munkáltatóval;
- szakszervezeti kifogás benyújtása a munkáltató jogsértő intézkedéseivel és mulasztásaival szemben;
- a munkáltató helyiségeit használni érdekképviselői tevékenység céljából;
- munkaidő-kedvezmény igénybevétele és a fel nem használt munkaidő-kedvezmény pénzbeni megváltása;
- tisztségviselők munkajogi védelmének gyakorlása és végül
- kollektív szerződés kötése.

Továbbá a munkáltató köteles

- együttműködni a szakszervezettel;
- egyenlő bánásmódot tanúsítani a szakszervezeti tagokkal szemben, tartózkodni bármiféle hátrányos megkülönböztetéstől és
- biztosítani a szakszervezet működésének egyes feltételeit (pl. helyiséghasználat).

Azoknak a levélíróknak, akik felismerték, hogy érdekeik hatékony érvényesítéséhez kollektíven kell fellépniük a munkáltatóval szemben, további akadályokkal kell

megküzdenniük. Össze kell fogniuk a munkatársaikkal, és el kell határozniuk, hogy érdekvédelmi szervezetet alakítanak.

Az alakulás gondolatának megfogalmazódásától a nyilvántartásba vételig azonban sok idő telik el. Bár a szakszervezet az alakuló üléstől kezdve működhet, tagokat toborozhat, előkészítheti későbbi tevékenységét, azonban valamennyi szakszervezeti jogosultságát csak a nyilvántartásba vétel után gyakorolhatja. Kiadványunk célja segítséget nyújtani abban, hogy a szakszervezet megalakulása jogszerű legyen, és a nyilvántartásba vétel mihamarabb megtörténjék. Sorra vesszük az alakulás egyes lépéseit, összegyűjtjük a szükséges tudnivalókat és a jogi buktatókat. Ezen túl olyan iratmintákat is közléteszünk, amelyek kiállták a próbát a gyakorlatban is – mind a bíróságok előtt, mind a szakszervezet működése során.

1. Szakszervezet-alakítás és az egyesülési jog

Az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, melyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak szabad gyakorlását. Az egyesülési jog alapján bárki létrehozhat másokkal szervezeteket vagy közösségeket, illetve csatlakozhat ilyenekhez, és részt vehet azok tevékenységében. Mindezt elsődlegesen az Alkotmány 63. §-a biztosítja, míg a szervezetek létrehozásának részletes szabályait az egyesülési jogról szóló 1989. II. törvény (Etv.) határozza meg. Amikor szakszervezetet alapítunk, vagy szakszervezetbe belépünk, egyesülési jogunkkal élünk.

Mint ahogy a legtöbb alapvető jog, úgy az egyesülési jog sem korlátlan, az Alkotmány és az Etv. részletesen meghatározza, milyen célok megvalósítására nincs mód az egyesülési jog zászlaja alatt. Így a társadalmi szervezetek tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetve kizárólagos birtoklására; az egyesülési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt és bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével. Nem alapítható szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából, és szintén tilos az egyesülési jog alapján fegyveres szervezetet létrehozni.

Az Alkotmányon és az Etv.-n kívül a munkavállalók szervezkedési jogát más jogszabályok is elismerik. A Munka Törvénykönyve biztosítja a szervezkedés szabadságát és a munkavállalók részvételét a munkafeltételek alakításában. Kimondja, hogy a munkavállalók gazdasági és társadalmi érdekeik előmozdítása, védelme érdekében, mindennemű megkülönböztetés nélkül, másokkal együtt érdekképviseleti szervezetet alakíthatnak, illetve az általuk választott szervezetbe beléphetnek. Ezen kívül joguk van ahhoz is, hogy a munkaszervezeten belül szakszervezetet hozzanak létre. Szintén a szervezkedési szabadság részeként a szakszervezetnek joga van ahhoz, hogy a munkaszervezeten belül szervezetet működtessen, és ezek működésébe tagjait bevonja.

Az egyesülési jog gyakorlását segíti elő az is, hogy a Büntető Törvénykönyv bűncselekménnyé nyilvánítja, ha valaki szándékosan akadályozza a szervezkedési szabadság érvényesülését, az egyesülési jog gyakorlását.

Az ILO (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet) Magyarország által is ratifikált 87. számú Egyezménye alapján a munkavállalók mindennemű megkülönböztetés nélkül jogosultak szervezetek létrehozására, valamint - kizárólag az érintett szervezet szabályaitól függően - jogosultak csatlakozni a maguk választotta szervezethez, előzetes jóváhagyás nélkül. A munkavállalók szervezeteinek jogukban áll alapszabályaik és szabályaik kidolgozása, képviselőik szabad megválasztása, szervezetük irányításának, illetve tevékenységüknek megszervezése, valamint programjaik megfogalmazása. Az állami hatóságok kötelesek tartózkodni minden beavatkozástól, ami ezt a jogot korlátozná, vagy annak törvényes gyakorlását gátolná. E jogosítványokat az ILO egyezmény értelmében sem a nemzeti jogalkotás, sem a jogalkalmazás módja nem korlátozhatja.

Végül a társadalmi szervezetek nyilvántartásának ügyviteli szabályait a 6/1989. IM. rendelet tartalmazza.

Ha szakszervezetet akarunk létrehozni, a felsorolt jogszabályokat, azok közül is elsősorban az Etv.-t kell figyelembe vennünk, a szakszervezet létrehozása ugyanis az ebben megfogalmazott általános szabályok szerint történik. A szakszervezetet mindössze célja különbözteti meg az egyéb társadalmi szervezetektől, az, hogy kifejezetten munkavállalói érdekek védelmére alakul.

A szakszervezet az Etv.-nek megfelelően bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre, ezzel nyeri el jogi személyiségét, ettől kezdve lesz jogképes, azaz szerzhet jogokat, és vállalhat kötelezettségeket saját nevében.

A társadalmi szervezetek, így a szakszervezetek is úgy alakulnak, hogy legalább tíz fő mint alapító tag kimondja a szervezet megalakítását a szakszervezet alakuló ülésén, elfogadja

az alapszabályát, és megválasztja ügyintéző és képviseleti szerveit. Az alakuló ülés után a szervezet képviselőjének kérnie kell a szakszervezet bírósági nyilvántartásba vételét. A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, ehhez csatolni kell még az alakuló ülés jegyzőkönyvét, jelenléti ívét, a szakszervezet alapszabályát, a tisztségviselők elfogadó nyilatkozatát, valamint a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolatát. A dokumentumokat célszerű előre elkészíteni, hogy az alakuló ülésen már csak kiegészíteni, korrigálni és aláírni kelljen. Mind közül az alapszabály-tervezet elkészítése igényli a legtöbb időt és odafigyelést, így ezt mutatjuk be elsőként.

2. Az alapszabály

Az alapszabály a szakszervezet alapdokumentuma, aminek hiányában társadalmi szervezet nem hozható létre. Megalkotása azonban nem egyszerű feladat, egy jó alapszabály elkészítéséhez tisztában kell lenni az egyesületek, társadalmi szervezetek alapításának jogszabályi hátterével és a kialakult bírói gyakorlattal.

Az Etv. meglehetősen szűkszavúan írja elő, mi legyen az alapszabályban, mindössze négy kötelező elemet sorol fel, ami egyetlen alapszabályból sem maradhat ki. Eszerint rendelkezni kell benne

- a szakszervezet nevééről,
- céljáról,
- székhelyéről és
- szervezetéről.

Az alapszabálynak összességében olyannak kell lennie, hogy biztosítsa a szakszervezet demokratikus, önkormányzati elven alapuló működését, elősegítse a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését. Hogy az alapszabály eleget tegyen e követelményeknek és a bírói gyakorlat elvárásainak is, be kell tartani néhány írott és íratlan szabályt; ezeket a mellékelt alapszabály-mintán és a hozzá fűzött magyarázatokon keresztül mutatjuk be.

A kötelező elemeken kívül fontosnak tartjuk, hogy az alapszabály rendelkezzen a tagok jogairól, kötelezettségeiről, a szakszervezet képviseletéről és vagyonáról. Ennél többet lehet írni az alapszabályba, kevesebbet nem illik, és nem is ajánlott. Nincs kötelező előírás, milyen részekből álljon – ahány alapszabály, annyiféle –, szokás szerint a következő tagolást követhetjük:

- Általános és bevezető rendelkezések, a szakszervezet célja
- Tagsági viszony keletkezése, megszűnése, a tagok jogai és kötelezettségei
- A szakszervezet felépítése, szervei és tisztségviselői
- A szakszervezet képvisellete
- A szakszervezet vagyona, gazdálkodása
- Vegyes és záró rendelkezések

A szakszervezet célja, feladata és működésének alapelvei

Az alapszabály bevezető részében rendelkezhetünk olyan alapvető kérdésekről, mint a társadalmi szervezet célja, működésének alapelvei, elnevezése, székhelye. A mellékelt iratmintában az általános rendelkezések előtt szerepel a szakszervezet elnevezése, nevének rövidítése, székhelye. Gyakori az is, hogy itt tüntetik fel a szakszervezet jelképét, logóját (ha

van ilyen), alakulásának dátumát. (A székhellyel kapcsolatos kérdésekre a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat kapcsán térünk vissza.)

A szakszervezet elnevezése

A szakszervezetet is megilleti a névviselés joga. Ebből fakadóan választhat (illetve köteles választani) olyan nevet, amely csak rá jellemző, amiről felismerhetik. Az elnevezésnek három alapvető követelményt kell kielégítenie, e három követelmény pedig a névkizárolagosság, a névvalódiság és a névszabatosság. Ezek betartásával biztosítható, hogy a szakszervezet azonosítható, és más szervezetektől megkülönböztethető legyen.

A névkizárolagosság követelménye azt jelenti, hogy a társadalmi szervezet elnevezésének különböznie kell az ország területén hasonló működési körben, azaz a munkavállalói érdekvédelem és érdekképviselő területén tevékenykedő, korábban bejegyzett társadalmi szervezetek (szakszervezetek) elnevezésétől. A névkizárolagosság követelményének az elnevezés akkor tesz eleget, ha egyediesítésre alkalmas, sajátos, eltér más szakszervezetek nevétől, kizárja az összetévesztés lehetőségét. Nem választhatunk olyan nevet sem, amely túlságosan általános, végül a szakszervezet neve nem lehet azonos vagy az összetéveszthetőségig hasonló az ország területén bárhol tevékenykedő, korábban bejegyzett szakszervezet nevével. Ha kételyeink vannak az elnevezés megválasztásával kapcsolatban, célszerű megkeresni az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatalát. A hivatal számítógépes nyilvántartást vezet az ország területén működő, nyilvántartásba vett társadalmi szervezetek (köztük a szakszervezetek) elnevezéséről, és akár egy néhány perces telefonbeszélgetés során felvilágosítást adnak arról, hogy a választott elnevezéssel vagy hasonló névvel létezik-e másik szakszervezet. Hogy a választott névvel nyilvántartásba veszik-e a szakszervezetet, a bíróság dönti el.

A névvalódiság elvének megfelelően a szakszervezet elnevezésében nem szerepelhet olyan kifejezés, amely a társadalmi szervezet jelentőségét vagy működését illetően megtévesztésre alkalmas. Ide kapcsolódik az Etv. egy rendelkezése, ami kifejezetten kimondja, hogy a társadalmi szervezet elnevezése és célja nem keltheti azt a látszatot, hogy a társadalmi szervezet tevékenységét más jogi személy tevékenységéhez kapcsolódóan fejti ki. Ilyen elnevezést csak az érdekelt hozzájárulásával lehet használni. Ehhez egy egyoldalú, írásbeli nyilatkozatra van szükség, amit csatolni kell a bejegyzéshez szükséges iratokhoz is. Ha az új szakszervezet például a LIGA Szakszervezetek regionális tagszervezeteként működne, és a „LIGA Szakszervezetek Dél-Alföldi Regionális Szakszervezete” nevet választaná, a szövetségtől névhasználati hozzájárulást kell kérnie. A szakszervezetek nevében gyakran szerepel a munkáltató megnevezése, erre is csak akkor van lehetőség, ha a munkáltató előzetesen hozzájárul. Az elnevezés egyébként sem kelthet a valósággal ellentétes látszatot, így nem hívhatják „Járműipari Dolgozók Szakszervezetének” azt az érdekképviselőt, amelynek egyébként csak postai kézbesítők lehetnek a tagjai. Ez ellentétes látszatot keltene a szakszervezet működési körével.

A névszabatosság követelményének a név akkor tesz eleget, ha megfelel a névalkotás nyelvi és társadalmi követelményeinek, kiejthető, megjegyezhető, azonosítható. Nem lehet a név kizárolag számok vagy betűk halmaza. Nem használhatók az elnevezésben a hazánkban meg nem honosodott idegen szavak. Az idegen nyelvű szavak, kifejezések, elnevezések használatát a társadalmi szervezet nemzetközi, nemzetiségi jellege, esetleg a történelmi hagyományok folytatása indokolhatja. Egyéb esetekben csak akkor elfogadható, ha közismert, a köznyelv által elfogadott idegen nyelvű kifejezésről van szó.

Ha az elnevezés a felsorolt követelményeknek nem felel meg, a bíróságnak a nyilvántartásba vételt meg kell tagadnia.

Előfordulhat az is, hogy a szakszervezetet a bíróság a kívánt elnevezéssel nyilvántartásba veszi, később azonban személyhez fűződő jogának megsértése miatt például a munkáltató vagy hasonló nevű, így összetéveszthető szakszervezet pert indít, amelyben vitatja

a névhasználat jogosságát, vagy legalábbis bírósági eljárást helyez kilátásba. Célszerű ilyenkor – elkerülendő a peres utat - békés megoldásra törekedni, az alapszabály szerint összehívni a szakszervezet legfelsőbb szervét, és az alapszabály módosításával határozatot hozni a név megváltoztatásáról.

A Munka Törvénykönyve szerint minden olyan szervezetet szakszervezetnek kell tekinteni, amelynek elsődleges célja a munkavállalók érdekeinek előmozdítása és megvédése. Ebből is következik, hogy az elnevezésben nem kell feltétlenül szerepelnie a „szakszervezet” kifejezésnek, más (pl. liga, munkástanács) elnevezésű szervezet is szakszervezetnek tekinthető. Pusztán a név alapján nem lehet az érdekképviseltek közt különbséget tenni. Ugyanakkor szakszervezetként csak azt a társadalmi szervezetet veszik nyilvántartásba, amelynek célja a munkavállalói érdekvédelem – így nem lehet szakszervezet az, ami másféle, például csak szakmai érdekvédelmet lát el.

A szakszervezet célja

Az egyesülési jogról szóló törvény szerint a társadalmi szervezet olyan önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. A társadalmi szervezet alapszabálya az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet demokratikus, önkormányzati elven alapuló működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését. A demokratikus működés lényege, hogy a szervezet nem felülről irányított, hanem a tagok vagy az általuk választott küldöttek, tisztségviselők testületi határozatai döntenek valamennyi kérdésben. Az önkormányzatiság jelenti a befolyástól mentes, belülről vezérelt működést, valamint azt is, hogy a szakszervezetek tevékenysége és irányítása a szervezet által kialakított belső szabályok mentén zajlik.

A fenti alapelveket megjeleníthetjük az első fejezetben, az általános, alapvető rendelkezések közt. De tartsuk szem előtt, hogy az alapvetés önmagában nem elég, az alapszabály egésze meg kell, hogy feleljen a megjelölt alapelveknek.

A szakszervezet célját a mellékelt iratmintában írtaktól eltérően is meg lehet fogalmazni, arra viszont mindenképp ügyelni kell, hogy a szakszervezet elsődleges célja a munkavállalók (a szakszervezet tagjai) munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek előmozdítása és megvédése legyen. Ez összhangban áll a Munka Törvénykönyvében foglalt szabályokkal is. Emellett még olyan célok tűzhetők ki, amelyek elsősorban a munkavállalói érdekképviselési, érdekvédelmi és érdekérvényesítési tevékenységgel függenek össze. Megfogalmazható az általános rendelkezések közt a szakszervezet feladatköre, tevékenysége is (munkakörülményekkel, munkavédelemmel, bérezéssel összefüggő érdekképviselés, kollektív tárgyalások folytatása, kollektív szerződés megkötése, munkáltatással összefüggő jogszabályok betartásának ellenőrzése, a munkavállalók szociális, kulturális, gazdasági érdekeinek védelme stb.).

Társadalmi szervezet, egyesület minden olyan tevékenység végzése céljából alapítható, amely összhangban áll az Alkotmánnyal, és amelyet törvény nem tilt. Amint a fentiekben is utaltunk rá, az egyesülési jog gyakorlása nem korlátlan, és e korlátozás elsősorban a szervezet céljának meghatározásában jelentkezik:

- a társadalmi szervezetek tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására;
- az egyesülési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt és bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével;
- társadalmi szervezet elsődlegesen gazdasági–vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható;
- szintén tilos az egyesülési jog alapján fegyveres szervezetet létrehozni.

Mindebből az is következik, hogy társadalmi szervezet minden olyan cél érdekében, illetve tevékenység végzésére alapítható, amelyet törvény nem tilt - ilyen cél a munkavállalói érdekvédelem ellátása is.

Ugyan a gazdasági-vállalkozási tevékenység nem lehet elsődleges cél, a szakszervezet céljainak megvalósítása érdekében folytathat gazdasági tevékenységet. E tekintetben gazdasági-vállalkozási tevékenységnek minősül a jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező gazdasági tevékenység. Hogy az elsődleges és másodlagos cél közt hol húzódik a határvonal, a bíróság mérlegeléssel dönti el. Ha az alapszabály azt sugallja, hogy a szakszervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzésére alakult, és vagyona elsősorban gazdasági tevékenység eredménye, nem pedig tagdíjból, adományokból, felajánlásokból tevődik össze, a szakszervezet nem vehető nyilvántartásba.

Amint már utaltunk rá, arra is figyelni kell, hogy – az elnevezéshez hasonlóan - a cél sem keltheti azt a látszatot, hogy a szakszervezet más jogi személyhez fűződően fejti ki tevékenységét. Ehhez az adott jogi személynek (munkáltató, szakszervezet, szövetség) írásban hozzá kell járulnia.

Tagsági viszony

Az alapszabálynak meg kell határoznia, kik lehetnek a szakszervezet tagjai, hogyan keletkezik a tagsági viszony, a szakszervezet mely szerve jogosult a tag felvételére, miként szűnhet meg a tagsági viszony, illetve milyen jogaik, kötelezettségeik vannak a tagoknak.

Az egyesülési jogot nem csak magánszemélyek, hanem jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei is gyakorolhatják (így hozhatók létre szakszervezeti szövetségek is), szakszervezet tagja azonban kizárólag magánszemély lehet. Alapfeltétele a társadalmi szervezet létezésének az is, hogy nyilvántartott tagsággal rendelkezzen, az e nélkül működő „közösség” ugyanis nem minősülhet társadalmi szervezetnek.

A szakszervezetbe való belépés kizárólag önkéntes lehet. Nem rendelkezhet úgy az alapszabály, hogy a munkáltató, telephely, részleg valamennyi munkavállalójának kötelezően be kell lépnie a szakszervezetbe. Ugyanígy a kilépés is önkéntes: a tag saját elhatározásából megválhat a szakszervezettől, a kilépést nem lehet testületi határozattól függővé tenni. A tag kilépési szándéka bejelentésével bármikor megszüntetheti tagsági viszonyát.

A kialakult bírósági gyakorlat szerint az alapszabály szabadon állapíthatja meg a taggá válás kritériumait. Meghatározható, mely munkáltatók munkavállalói léphetnek be, vagy milyen területen, ágazatban dolgozók lehetnek a szakszervezet tagjai. A taggá válás nem lehet automatikus, meg kell határozni, hogy a szakszervezet mely szerve (elnökség, taggyűlés) vagy szervezeti egysége (csoport, alapszervezet) jogosult a tagfelvételre. Ugyanígy nem is szűnhet meg automatikusan a tagsági viszony, kivéve olyan objektív okokat, mint a tag halála vagy a szakszervezet megszűnése. Nem rendelkezhet úgy az alapszabály, hogy a tagdíjfizetés elmulasztásával a tagsági viszony megszűnik. Ha ezt akarjuk szabályozni, arról is rendelkezni kell, hány havi tagdíjmaradás vezethet a tagsági viszony megszűnéséhez, és szabályozni kell, hogy a szakszervezet melyik szerve és milyen határidő tűzésével szólítja fel a tagot a tagdíjhátralék rendezésére. Ha ez nem vezet eredményre, csak határozattal lehet a tagot kizárni vagy a tagnyilvántartásból törölni, ehhez szabályozni kell ennek eljárását is (melyik szerv hatáskörébe tartozik, milyen határidőkkel stb.).

Ha a kizárást akár a fentiek miatt, akár egyéb esetekben lehetővé akarja tenni az alapszabály, meg kell határozni, milyen feltételekkel zárható ki a tag, milyen magatartást kell tanúsítania, aminek ez lehet a következménye (pl. szándékosan az alapszabállyal ellentétes magatartást tanúsít, vagy bűncselekményt követ el). Azt is szabályozni kell, melyik szerv zárhatja ki, és szabályozni kell ennek az eljárását is.

A bíróságok azt is elvárják, hogy a tag a kizárásáról szóló vagy egyéb, tagsági viszonyát érintő testületi határozatok ellen jogorvoslással élhessen. Emiatt érdemes kidolgozni a jogorvoslati mechanizmust is: meg kell határozni, a tagok hány napon belül és melyik szakszervezeti szervnél élhetnek jogorvoslással (panasz, fellebbezés, észrevétel), és azt melyik szerv bírálhatja el.

A tagok jogai, kötelezettségei

A tagok jogairól, kötelezettségeiről a törvény csak minimálisan rendelkezik. Eszerint a tag

- részt vehet a szakszervezet tevékenységében, rendezvényein,
- választhat és választható a szakszervezet szerveibe, és
- köteles eleget tenni az alapszabályban meghatározott köteleességeinek.

Jó, ha ezeket szó szerint idézzük az Etv.-ből. Ezekon kívül más egyéb jog vagy kötelezettség is szabadon meghatározható, feltéve, hogy a demokrácia és önkormányzatiság követelményének megfelel.

Nincs akadálya annak, hogy az alapszabály többletjogokkal ruházzon fel egyes tagokat. Így megkülönböztethetők alapító tagok, pártoló tagok, tiszteletbeli tagok, akik eltérő jogokkal rendelkezhetnek, például az alapító tagok vétőjogot gyakorolhatnak egyes kérdésekben. A demokratikus működés ugyanis nem azt jelenti, hogy a tagok kizárólag és feltétlenül csak azonos jogokkal rendelkeznek a szakszervezet életében. Nem kizárt, hogy egyes tagok privilégiumokat kapjanak, ha az alapszabály különböző jogi státusokkal kívánja felruházni a különböző tagokat. A csatlakozni szándékozók ennek ismeretében szabadon eldönthetik, hogy részt kívánnak-e venni a szakszervezet életében.

Az sem sérti a tagegyenlőség elvét, ha eltérő mértékű tagdíjat kell a tagoknak fizetniük, ennek megfelelően az a leggyakoribb, hogy a munkabér bizonyos százalékában határozzák meg a tagdíj mértékét. Tilos viszont a tagdíjfizetés mértéke alapján eltérő szavazati jogot biztosítani az egyes tagoknak.

Ha az alapszabályban megkülönböztetnénk egyes tagokat vagy csoportokat, arra ügyeljünk, hogy ez ne ütközzön jogszabályi előírásokba, az alapvető jogoknak és kötelezettségeknek ezekre a tagokra is vonatkozniuk kell. Nem vonható el a szakszervezet rendezvényein, tevékenységében való részvétel, a választás és választhatóság joga, és továbbra is eleget kell tenniük az alapszabályban meghatározott kötelezettségeiknek.

A törvény a tagok jogairól, kötelezettségeiről szóló részben rendelkezik arról is, hogy a tagok bíróság előtt megtámadhatják a szakszervezet szerveinek bármely törvénysértő határozatát. Erre a tudomásszerzéstől számítva 30 nap áll rendelkezésükre. A határozat megtámadása nem gátolja a határozat végrehajtását, de indokolt esetben a bíróság a végrehajtást felfüggesztheti. A tagok által indított perek a megyei bíróságok, illetve a Fővárosi Bíróság hatáskörébe tartoznak.

A szakszervezeti tagok jogai nem gyakorolhatók, kötelezettségeik nem teljesíthetők meghatalmazott útján, csak és kizárólag személyesen. A tagokat tehát meghatalmazás alapján más nem képviselheti. A társadalmi szervezet demokratikus működése ugyanis csak úgy valósulhat meg, ha a tagok személyesen, a testületi üléseken való jelenlétükkel működnek közre a szervezet feladatainak ellátásában. Az Etv. egyébként sem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé tenné, hogy a tagok tagsági jogaikat meghatalmazott útján gyakorolják. Ezzel a szakszervezet elveszítené alkotmányos, társadalmi rendeltetését, ami szélsőséges esetben odáig vezethetne, hogy a szakszervezet testületeiben kizárólag meghatalmazottak működnének, ami semmiképpen nem mondható demokratikusnak.

Tilos a távollevőkkel tartott ülés (például telefon segítségével), az üléseken való részvétel és joggyakorlás kizárólag a jogosultak személyes részvételével lehetséges. Tilos az egyes szervek tagjainak szavazati jogukat másra ruházni. A meghatalmazás tilalma tehát nem csak a tagokra, hanem az ügyintéző és képviseleti szervek tagjaira, illetve más szakszervezeti szervek tagjaira is vonatkozik. Ha az ülésen személyesen részt nem vevő tisztségviselő helyett

meghatalmazott vagy megbízott szavaz, a leadott szavazat nem fogadható el érvényes szavazatként.

A szakszervezetnek kiskorú (18 év alatti) tagjai is lehetnek, ez nem törvényt sértő. Megilleti őket a részvétel, a választás és a választhatóság joga is. Más kérdés, hogy bizonyos jogokat (elsősorban a képviselet tartozik ide) kiskorúak nem gyakorolhatnak. Így nem jogsértő, ha az alapszabály megtiltja, hogy kiskorú tagot válasszanak a szakszervezet képviselőjévé, illetve olyan tisztségre, amely képviseleti joggal is együtt jár.

A szakszervezet felépítése és szervei

Ahogy a fentiekben is olvasható, a törvény megköveteli az alapszabálytól a szakszervezet szervezetének szabályozását is. Egyrészt meg kell határozni, milyen szervezeti egységei vannak vagy lehetnek a szakszervezetnek, másrészt, hogy milyen szervek működnek a szakszervezetben belül.

A szakszervezet ügydöntő, ügyintéző és képviseleti szerve által válik cselekvőképessé, ezen keresztül képes kifejezni „akaratát”, tud jogokat gyakorolni és kötelezettségeket vállalni. Emiatt a jogi személy létrehozásának feltétele, hogy a legfelsőbb szervet (a mellékelt iratmintában: taggyűlés), illetve az ügyintéző és képviseleti szervet (az iratmintában: elnökség) az alapszabály megjelölje.

Legfelsőbb szerv

Mindenképp meg kell határozni, mi a szakszervezet legfelsőbb szerve, ami egyben a szakszervezet ügydöntő szerve is. Ez lehet a tagok összessége (közgyűlés, taggyűlés) vagy a tagok által - az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton választott testület (küldöttgyűlés, kongresszus). A legfelsőbb szervet szükség szerint, de legalább öt évenként kell összehívni. Össze kell hívni akkor is, ha azt a bíróság elrendeli, illetve ha a tagok egyharmada vagy az alapszabályban ettől eltérően meghatározott hányada - az ok és a cél megjelölésével - kívánja. Az ügyintéző és képviseleti szerveket titkos szavazással kell megválasztani, ha az alapszabály nem rendelkezik ettől eltérően.

Az Etv.-nek a legfelsőbb szerv összehívására és a tisztségviselők megválasztására vonatkozó rendelkezéseit a szakszervezeteknél nem kell feltétlenül alkalmazni. A bíróságok ennek ellenére elvárják, hogy a szakszervezet alapszabálya tartalmazza az idézett törvényi rendelkezéseket is. Ez a gyakorlatban nem jelenthet problémát; a működés szempontjából ajánlott, hogy a legfelsőbb szerv legalább öt évenként, de inkább gyakrabban tartsa rendes ülést, illetve szabályozni illik a rendkívüli ülések összehívásának lehetőségét, okait is.

Hogy taggyűlés vagy küldöttgyűlés legyen a szakszervezet legfelsőbb szerve, a helyi adottságoknak megfelelően kell szabályozni. Ha várhatóan kislétszámú marad a szervezet és a munkáltató belső szervezete sem tagolt, célszerű, hogy a tagok összessége legyen a legfelsőbb szerv. Ha nagylétszámú a szervezet, több alapszervezettel, csoporttal rendelkezik, vagy egyébként széttagolt (több munkáltatónál vagy több telephelyen rendelkezik tagokkal), és nem oldható meg, hogy a tagok összessége legalább a határozatképességhez szükséges létszámban összegyűljön egy ülésen, válasszuk inkább a küldöttgyűlést.

Ha a legfelsőbb szerv a tagok által választott küldöttekből áll, meg kell határozni a küldöttválasztás szabályait. A küldöttek a küldöttgyűlésen azonos szavazati joggal rendelkeznek. Az egyes csoportok, alapszervezetek súlya úgy jeleníthető meg, ha a szervezeti egységek létszámával arányos a megválasztható küldöttek száma (pl. minden tíz tag után egy küldött választható, vagy 0-10 főig egy küldött, 10-30 főig két küldött, 30-60 főig három küldött stb.). Annak sincs akadálya, hogy a küldötteket az őket választó tagok (alapszervezetek, csoportok) utasításokkal lássák el, ez az alapszabályban is kiköthető.

A legfelsőbb szerv hatáskörének szabályozásánál figyelembe kell venni, hogy néhányat maga a törvény is előír. Eszerint a társadalmi szervezet legfelsőbb szervének hatáskörébe tartozik

- az alapszabály megállapítása és módosítása;
- az évi költségvetés meghatározása;
- az ügyintéző szerv évi beszámolójának elfogadása;
- a társadalmi szervezet más társadalmi szervezettel való egyesülésének, úgyszintén feloszlásának kimondása;
- döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket az alapszabály kizárólagos hatáskörébe utal.

Az évi költségvetés megállapítását és az ügyintéző szerv évi beszámolójának megtárgyalását az alapszabály - a legfelsőbb szerv helyett - a szervezet más szervére is bízhatja. (Nem jogsértő tehát, ha az alapszabály értelmében a szakszervezet évi költségvetését az elnökség állapítja meg.)

Ha a szakszervezet csatlakozni kíván valamely szakszervezeti szövetséghez, erről nem kell feltétlenül a legfelsőbb szervnek döntenie. A kérdésről való döntéshozatalt azonban jelentősége miatt a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe helyeztük a mellékelt iratmintában. Ha az alakítandó szakszervezet is hasonló szabályozást fogad el, már az alakuló ülésen hozható határozat a csatlakozásról (mint ahogy a mellékelt jegyzőkönyvben is így szerepel).

Bár az Etv. kötelezően előírja a legfelsőbb szerv kizárólagos hatásköreit, az alapszabálynak is fel kell sorolnia ezeket. A bíróságok rendszerint azt is elvárják, hogy a törvény szövegét szóról szóra ismétlje meg az alapszabály.

A legfelsőbb szerv, valamint az ügyintéző és képvisleti szerv közti hatáskörmegosztást is szabályozni kell. Ez főképp úgy lehetséges, hogy a legfelsőbb szerv feladatait tételesen soroljuk fel, és utalunk rá, hogy minden más kérdés eldöntése az ügyintéző szerv hatáskörébe tartozik. Ügyelni kell arra is, hogy az egyes szervek, vagy szervek és tisztségviselők hatáskörei közt ne legyen átfedés, összeütközés.

Az alapszabályban feltétlenül meg kell határozni a legfelsőbb szerv működésének alapvető szabályait, így az ülések összehívásának rendjét, gyakoriságát, összehívásuk módját, a határozatképesség szabályait, a szavazás módját.

Szabályozni kell, ki hívja össze az üléseket (elnök, valamely tisztségviselő, ügyintéző szerv, más szerv). Gondoskodni kell arról, hogy a tagok időben tudomást szerezzenek az ülés időpontjáról, helyszínéről, napirendjéről.

Rendelkezni kell a határozatképesség szabályairól: az ülés akkor lehet határozatképes, ha azon legalább a tagok (küldöttek) 50 %-a + 1 fő jelen van. Célszerű, ha valamennyi kérdésben a határozatképes ülésen jelenlévők egyszerű többséggel döntenek, bizonyos, főképp stratégiai kérdésekben viszont ennél magasabb, például 2/3-os szavazati arány is előírható. Egyes alapszabályok ennél is magasabb szavazati arányt követelnek meg, a gyakorlatban előfordul, hogy az alapszabály szerint egyes döntések meghozatalához csak valamennyi tag vagy küldött legalább felének, 2/3-ának egyetértése szükséges.

A legfelsőbb szerv összehívásának módjára és határozatképességére vonatkozó szabályokat az alapszabálynak feltétlenül tartalmaznia kell, a szakszervezet demokratikus működése ugyanis csak így biztosítható. Az alapszabály rendelkezhet arról is, mi történik, ha a legfelsőbb szerv ülése nem határozatképes, azaz nem jelenik meg a tagok vagy küldöttek több mint fele. Ebben az esetben újabb ülést kell összehívni, amely két módon lehetséges:

1. A határozatképtelenség miatt megismételt ülés összehívásának módjára, a megismételt ülés határozatképességére, a távolmaradás jogkövetkezményeire, a tagság erről való tájékoztatására vonatkozó szabályokat nem kell feltétlenül tartalmaznia az alapszabálynak. Ha erről nem rendelkezik, a megismételt ülésre is az általános alapszabályi rendelkezések érvényesek (azaz határozatképes, ha legalább a részt venni jogosultak fele jelen van; az ülést az alapszabálynak a rendes ülésre vonatkozó szabályai szerint kell összehívni,

közölni a tagokkal a napirendet, helyszínt, időpontot, eljuttatni a szükséges írásos anyagokat stb.).

2. A másik lehetőség, hogy a megismételt ülésre az általánostól eltérő szabályokat alkalmazunk. Ezeknek is biztosítaniuk kell viszont a demokratikus működést, és elő kell segíteniük a tagok jogainak, kötelességeinek érvényesülését. A bírói gyakorlat ennek érdekében kimunkált néhány garanciális rendelkezést, amelyet alkalmazni kell. Ha úgy rendelkezünk, hogy a megismételt ülés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes, a meghívóban a tagokat tájékoztatni kell távolmaradásuk következményeiről. Vigyázat: a megismételt ülés kizárólag az eredeti napirendi pontok tekintetében lehet határozatképes a megjelentek számától függetlenül. A megismételt ülés akár ugyanazon a napon is tartható, de későbbi időpontban is, az alapszabályban meghatározott határidőn belül. Utóbbi esetben újabb meghívót kell valamennyi tagnak küldeni, hogy az eredeti ülésről távolmaradt tagok is értesüljenek a megismételt ülés megtartásának szükségességéről. A tagokat egyébként ajánlatos már az eredeti ülésre szóló meghívóban is tájékoztatni, hogy a jogkövetkezmények ismeretében dönthessenek a részvétel kérdésében.

Nagy taglétszámú, tagoltabb szervezeti felépítésű vagy nagyobb területen működő társadalmi szervezet, szakszervezet alapszabálya akkor segíti elő megfelelően a tagok jogainak érvényesülését, úgy biztosítja a szervezet zavartalan és demokratikus működését, ha a megismételt üléssel kapcsolatos kérdéseket szabályozza. Ezért az országos kiterjedésű vagy más, szélesebb körben működő társadalmi szervezet alapszabályában ajánlatos rendezni ezeket a kérdéseket, de akkor sem tagadható meg a nyilvántartásba vétel, ha az ezt érintő szabályok hiányoznak. Kis taglétszámú, csak helyi szinten működő társadalmi szervezeteknél általában nem is szükséges a megismételt közgyűlésre, taggyűlésre vonatkozó külön szabályozás, mert itt nem ütközhet sem technikai, sem anyagi korlátokba új ülés összehívása.

Ügyintéző és képviseleti szerv

A szakszervezet folyamatos, napi működéséhez elengedhetetlen az ügyintéző szerv (a mellékelt iratmintában: elnökség) létrehozása. Ennek hatáskörébe tartozik az általános ügyintézés, az adminisztratív teendők ellátása, a legfelsőbb szerv üléseinek megszervezése, előkészítése, döntéseinek végrehajtása. Az ügyintéző szerv hatáskörébe tartozhat a munkaszervezet kialakítása, személyi ügyekben való döntés (például tagfelvétel, tagkizárás), kapcsolattartás más szervezetekkel, tagokkal. Ha a szakszervezet több alapszervezetből áll, az ügyintéző szerv gondoskodik tevékenységük összehangolásáról, a szakszervezet egységes programjának megvalósításáról.

Az ügyintéző szerv csak akkor lehet működőképes, és akkor tesz eleget a demokratizmus elvének, ha legalább három főből áll. Az alapszabálynak rendelkeznie kell az ügyintéző szerv eljárásáról (összehívása, ülések gyakorisága, hatásköre, határozatképeség, döntéshozatal módja stb.).

A demokratikus működés követelményének eleget kell tenni az ügyintéző szervvel kapcsolatban is. Valamennyi testületi szerv határozatképeségéhez tagjai több mint felének (50 % + 1 fő) jelenléte szükséges. Nem lehetséges olyan szabályozás, amely szerint a hatáskörök többsége az ügyintéző szerv elnökének kezében van, aki egyszemélyi döntéseket hozhat a különböző kérdésekben. Ha háromtagú az ügyintéző szerv, és ülése két tag jelenlétében határozatképes, szavazategyenlőség esetén nem dönthet az elnök szavazata, hisz azt rajta kívül más nem támogatja. Ha az alapszabály mégis így rendelkezik, a bíróság nem veheti nyilvántartásba a szervezetet. Szintén törvénysértő az olyan alapszabályi rendelkezés, amely szerint a határozatképtelenség miatt megismételt elnökségi ülés (az ügyintéző, képviseleti szervek ülése) a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes. E szabály kizárólag a legfelsőbb szervvel kapcsolatban megengedett.

Természetesen a felsoroltakon kívül egyéb szervek létrehozásáról is rendelkezhet az alapszabály. Szakszervezeteknél gyakori, hogy a tagfelvétel jogát ruházzák az ügyintéző szervtől különböző szervekre, vagy pénzügyi ellenőrző, etikai, fegyelmi kérdésekben határozó bizottságokat, testületeket hoznak létre. Erről is alapszabályi szinten kell rendelkezni. Törvénytört, ha az ügyintéző szerv másik szervet, bizottságot, testületet hoz létre, amelyet önálló döntési jogkörrel ruház fel. Ezt csak az alapszabály teheti meg. Szintén a demokratikus működés kívánalmából fakad, hogy a szakszervezeti szervek döntései ellen a tagoknak lehetőséget kell adni a jogorvoslatra, és annak menetét, a jogorvoslati eljárást is szabályozni kell. Ennek hiányában valószínűsíthető, hogy a bíróság hiánypótlást rendel el.

A szakszervezet szervezeti egységei

A szervezeti felépítésről rendelkező részben szabályozható az is, hogy a szakszervezetnek lehetnek-e csoportjai, tagszervezetei.

Ha a szakszervezetnek több munkáltatónál, vagy egy munkáltató több telephelyén, részlegében vannak tagjai, e tagok csoportokat, alapszervezeteket alakíthatnak. Előírható az ehhez szükséges taglétszám, meghatározható, hogy e létszám felett kötelező-e a szervezeti egység létrehozása, vagy csak lehetőség. Meghatározhatók a szervezeti egység működésének minimális szabályai (hatásköre, taggyűlések gyakorisága, szavazás kérdése). Azt is rendezni kell, milyen tisztségviselőket választhatnak, vagy kötelesek választani a tagok a csoport, alapszervezet élére, illetve meg kell határozni, melyek a szervezeti egység döntéshozó, ügyintéző szervei.

A szervezeti egység nem lehet önálló jogi személy, és nem is vehető önállóan nyilvántartásba. Nincs viszont akadálya annak, hogy az alapszabály ún. származtatott jogi személyiséggel ruházza fel ezeket. Ennek gyakorlati haszna, hogy az egység önállóan gazdálkodhat, tulajdona lehet, perben állhat. A származtatott jogi személyiségnek feltétele, hogy a szervezeti egység rendelkezzen önálló ügyintéző és képviseleti szervevel, és a működéséhez szükséges vagyonnal. Mindez azt is jelenti, hogy a szervezeti egység élére is kell választani képviseleti szervet vagy képviseletre jogosult személyt (erről bővebben ld. a képviselétről szóló részt). A joganyag egyébként ellentmondásos, hiszen az Etv. szerint az alapszabály maga is felruházhatja jogi személyiséggel a szakszervezet szervezeti egységét, ha annak van ügyintéző és képviseleti szerve, és önállóan gazdálkodik. A 6/1989. IM. rendeletből ugyanakkor az következik, hogy az alapszabályi rendelkezés önmagában nem elegendő, a jogi személyiség elnyeréséhez bírósági nyilvántartásba vétel szükséges. Ha az IM. rendelet szerint járunk el, a gyakorlatban a következőt kell tenni:

A jogi személyiség elnyeréséhez a szakszervezet képviselőjének kérelemmel kell fordulnia a szakszervezetet nyilvántartó bírósághoz. Ezt formanyomtatványon kell benyújtani, és csatolni a szükséges dokumentumokat. Ha minden megfelel az előírásoknak, a bíróság származtatott jogi személyként nyilvántartásba veszi a szervezeti egységet. Nincs tehát arra lehetőség, hogy az alapszervezetet önálló szervezatként vegyék nyilvántartásba, mint ahogy arra sincs, hogy a szervezeti egység képviselőjének kérésére megszűntnek nyilvánítsák.

Ha a szervezeti egység tagjai úgy döntenek, hogy kiválnak az anyaszervezetből, és egységesen egy másik szakszervezethez csatlakoznak, ezt csak egyénileg tehetik meg. Nincs arra lehetőség, hogy maga a szervezeti egység váljon ki, és legyen egy másik szakszervezet része. Ha az egység önállósodni akar, tagjai önálló szakszervezetet akarnak létrehozni, ez sem lehetséges szervezatként, hisz önálló jogi személyként nem vehetik nyilvántartásba. A tagoknak egyenként, önkéntes döntésük alapján kell kilépniük a szakszervezetből, és szintén önként belevágni új szakszervezet létrehozásába.

A szervezeti felépítés kialakítására nincs általános szabály. Minden esetben az adott helyzet dönti el, miként célszerű kialakítani a szervezeti struktúrát. Ez függhet attól, hogy munkahelyi szinten, vagy regionálisan, országosan működő szakszervezet megalakítása a cél, de ezen belül is árnyalhatja a képet a munkáltatók felépítése vagy a taglétszám.

A szakszervezet tisztségviselői és képviselete

A tisztségviselőkről szóló rendelkezéseknek is az önkormányzatiság alapelvével kell összhangban lenniük. Emiatt alapvető, hogy a tisztségviselőket a tagok maguk közül válasszák.

Az egyesülési jog sérthetlenségéből fakadóan jogszabály nem rendelkezhet arról, hány tisztségviselője lehet a szakszervezetnek. Ha csak a szakszervezeti tisztségviselőket megillető munkajogi védelmet tartanánk szem előtt, minél több tisztségviselőt kellene választani, hogy többen részesülhessenek munkajogi védelemben. A másik oldalról viszont be kell látni, hogy valamennyi tag nem kaphat tisztségviselői státuszt. Célszerű, hogy a tisztségviselők száma tükrözze a taglétszámot, illetve arányos legyen azzal. Ha a szakszervezet várhatóan kis létszámú marad, elegendő egy három-öt tagú elnökség ügyintéző szervnek, míg ha nagy szervezetről van szó, akár kilenc-tizenegy fős elnökség is választható. Ha a szakszervezet működtet alapszervezeteket, azok élére is minden 10-15-20 fő után elegendő egy-egy újabb tisztségviselőt választani. Ha számvizsgáló, etikai, ellenőrző stb. bizottság létrehozása is kötelező az alapszabály szerint, az abba választott személyek is tisztségviselők, akiket megillet a védelem.

Az alapszabályban rendelkezni kell a tisztségviselők megválasztásának módjáról. Választhatják a legfelsőbb szerv vagy a szervezeti egység tagjai, titkos vagy nyílt szavazással. Az is törvényes, ha az elnököt nem a legfelsőbb szerv tagjai választják, hanem a demokratikusan megválasztott elnökségi tagok maguk közül.

A szavazás csak az alapszabályban meghatározott módon történhet, ezt a jegyzőkönyvnek is tükröznie kell. Ha nem derül ki a jegyzőkönyvből, titkosan vagy nyíltan szavaztak-e a résztvevők, vagy az derül ki, hogy nem alapszabálynak megfelelően választották meg a tisztségviselőket, a bíróság elutasítja a nyilvántartásba vételi kérelmet.

Ha az alapszabályban a tisztségviselők visszahívásáról is rendelkezni kívánunk, a demokratikus működés alapelveinek is meg kell felelni. Ehhez minimálisan meg kell határozni, hogy a visszahívásra milyen esetekben és milyen feltételekkel kerülhet sor. A tisztségviselőt az őt megválasztó szerv hívhatja vissza. A szakszervezeti tisztséget betöltő személyeket nem kell feltétlenül határozott időre választani. Ha azonban határozatlan időre választják, megfelelő részletességgel kell meghatározni a visszahívás szabályait is, ez szintén a demokratikus működés követelményéből fakad.

Törvényt sért az alapszabály, ha a tisztségviselő megürült helyének betöltését választás helyett behívással is lehetővé teszi. Ez a kooptálás, amely ellentétes a demokratikus önkormányzat követelményével. Nem rendszeresíthető tehát az olyan szabályozás, hogy a szakszervezet ügyintéző szervei a lemondott vagy tisztségétől egyéb módon megvált tisztségviselők helyére új személyeket választanak, illetve bíznak meg, és a tisztséget a soron következő közgyűlésen, küldöttgyűlésen elfogadják.

Szakszervezetnél speciális igény lehet, hogy munkáltatói jogokat gyakorló személy ne lehessen az adott munkahelyen működő szakszervezet vagy szervezeti egység tisztségviselője. Ezt jogszabály útján megtiltani nem lehet. Annak viszont semmi akadálya, hogy a szakszervezet alapszabálya mintegy összeférhetlenségi okként fogalmazza meg a munkáltatói joggyakorlást.

Képviselet

Az alapszabályban rendelkezni kell a szervezet képviseletéről is. Ezt megtehetjük külön részben, vagy akár néhány mondatos megfogalmazással a tisztségviselők vagy a szakszervezeti szervek szabályozásánál.

Az ügyintéző és képviseleti szerveket az Etv. mindenütt együtt említi. Szokás szerint az ügyintéző szerv egy vagy több tagját ruházza fel az alapszabály a képviselet jogával.

Azonban annak sincs akadálya, hogy olyan személyeket válasszanak képviselővé, akik az ügyintéző szervnek nem tagjai.

A képviselő a szakszervezet kiemelkedően fontos alakja. Jogokat szerez és kötelezettségeket vállal a szakszervezet nevében, képviseli bíróság, hatóság, más szervek előtti eljárásban. Jogosult a szervezet nevében eljárni, jognyilatkozatokat tenni, szerződést kötni.

A képviseleti jog lehet önálló és lehet együttes. Utóbbi esetben több személyt is fel kell ruházni a képviselet jogával, és e személyek csak együttesen jogosultak a képviseletre. Annak sincs akadálya, hogy főszabály szerint egy személy önállóan legyen jogosult a képviseletre, bizonyos ügyekben azonban egy másik, név vagy tisztség szerint meghatározható személlyel együttesen. Tipikusan ilyen a bankszámla feletti rendelkezés, melyhez két, képviseleti joggal felruházott személy szükséges (bővebben erről a szakszervezet vagyónáról szóló részben).

A munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezet

A képviselet kérdéskörében szót kell ejteni arról a problémáról is, amely kizárólag a szakszervezeteket érinti, és megkerülhetetlen a szakszervezeti jogok gyakorlása szempontjából. Az Mt. alapján ugyanis csak az a szakszervezet tekinthető a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezetnek, amely alapszabálya szerint a munkáltatónál képviseletére jogosult szervet működtet, illetőleg képviseletére jogosult tisztségviselővel rendelkezik. Emiatt az alapszabályban azt is feltétlenül szabályozni kell, hogy az egyes, a különböző munkáltatóknál működtetett szervek vagy szervezeti egységek miképp jogosultak a szakszervezet képviseletére. Ha a szakszervezet képviseletét a munkáltatónál tisztségviselők látják el, szabályozni kell, milyen formában képviselhetik a szervezetet. Ennek részleteiről sem a kommentár, sem a bírói gyakorlat nem ad útmutatót. Természetesen a munkáltatók ennél sokkal szigorúbban értelmezik a jogszabályt. Egyes munkáltatók álláspontja szerint csak akkor kell a képviselettel rendelkező szakszervezetet megillető jogok gyakorlását biztosítani, ha az alapszabály név szerint sorolja fel mind a tisztségviselőket, mind a munkáltatókat, melyeknél képviselettel rendelkeznek. E nézetet tévesnek gondoljuk, mint ahogy a munkaügyi bíróságok és az OMMF sem osztja. A tisztségviselők név szerinti felsorolása a bírósági gyakorlat szerint sem szükséges.

Ahhoz, hogy a szakszervezet a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezetnek minősüljön, nem feltétel, hogy a szerv, szervezeti egység egyben jogi személy is legyen.

A szakszervezet vagyona és gazdálkodása

Az Etv. a társadalmi szervezetek gazdálkodásáról is tartalmaz szabályokat. E körben rendelkezik arról, hogy a szervezet saját vagyonával felel tartozásaiért. A tagok kötelezettsége kizárólag a tagdíj befizetésére terjed ki, azon túl saját vagyonukkal a szakszervezet tartozásaiért nem felelnek.

A szakszervezet vagyona elsősorban a tagok által fizetett tagdíjából, jogi személyek és magánszemélyek felajánlásaiból, hozzájárulásaiból tevődik össze. Emellett – mint arról korábban, a célokról szóló részben is szót ejtettünk – gazdasági-vállalkozási tevékenységet is folytathat a szervezet, hogy a célja megvalósításához szükséges gazdasági feltételeket biztosítsa.

A nyilvántartásba vételi eljárás során a bíróság azt is vizsgálja, hogy a bejegyzendő szakszervezet rendelkezik-e legalább a működéséhez szükséges minimális vagyonnal. Ez nem jelenti azt, hogy a szervezetnek már az alakuláskor tényleges vagyona kell, hogy legyen. Azonban az alapszabályból ki kell derülnie, mi lesz a működés anyagi forrása, milyen

mértékű a tagok által fizetendő tagdíj, miként kell ezt a tagoknak befizetniük. Ha az alapszabály nem tesz említést a vagyoni feltételek biztosításáról, a vagyon forrásairól - így legalább a tagdíj fizetéséről -, a bíróságnak a nyilvántartásba vételt meg kell tagadnia.

A tagdíj összege szokásosan meghatározható összegszerűen, illetve a tagok munkabérének bizonyos százalékában is.

A szakszervezeti tagdíj befizethető a szakszervezetnek közvetlenül, de a munkáltató is levonhatja a tag béréből. A munkáltató a szakszervezeti tagdíjat a munkabérből csak a munkavállaló írásbeli kérelmére vonhatja le. Ha azonban a munkavállaló kéri, köteles levonni, és a kérelemben meghatározott összeget a szakszervezetnek átutalni. A munkáltató mindaddig köteles levonni a tagdíjat, amíg a munkavállaló nem vonja vissza nyilatkozatát, vagy a munkaviszony meg nem szűnik.

Az alapszabály meghatározhatja a szakszervezet bankszámlájáról való rendelkezés szabályait is. Mivel ez nem kötelező része az alapszabálynak, a bíróság nem tagadhatja meg a nyilvántartásba vételt arra hivatkozva, hogy a bankszámla feletti rendelkezés szabályai hiányoznak.

Ha az alapszabályban mégis szó esik erről, a következőkre kell ügyelni a bírói gyakorlat szerint. A bankszámla feletti rendelkezéshez minden esetben két képviseleti joggal felruházott személy aláírása szükséges. Az alapszabályban tehát legalább két személyt kell felruházni a képviselet jogával (praktikusan a szervezet képviselőjén kívül még egy tisztségviselőt). Emellett meg kell határozni azt is, hogy e személyek milyen terjedelemben, milyen ügyekre kiterjedően, és önállóan vagy együttesen jogosultak a képviseletre. A szakszervezet képviselője általában önállóan jogosult a szervezet képviseletére. Ez minden ügyet magában foglal. Emellett elegendő, ha a másik személy kizárólag banki aláírásra jogosult képviselőként, e körben viszont a képviselet kizárólag együttes lehet. A gyakorlat szerint elegendő, ha az alapszabály csak tisztsége szerint határozza meg a képviseletre feljogosított személy(ek)et, ha az egyéb dokumentumokból (jegyzőkönyv, elfogadó nyilatkozat) az illető személye azonosítható. Ennek ellenére van olyan bíróság, amely megköveteli, hogy az alapszabály név szerint említse a képviselőket.

Az alapszabályban rendelkezhetünk arról is, mi lesz a vagyon sorsa, ha a szakszervezet esetleg megszűnik, de az erről való döntés joga a legfelsőbb szerv kizárólagos hatásköre is lehet. Ha a szakszervezet feloszlással szűnt meg, vagy megszűnését állapították meg, és nincs rendelkezés arról, mire kell a vagyont fordítani, a szakszervezet vagyona a hitelezők kielégítése után állami tulajdonba kerül, és azt közérdekű célra kell fordítani.

Vegyes és záró rendelkezések

A záró rendelkezések közt szerepelhetnek a szakszervezet megszűnésének módjai.

Az Etv. rendelkezései szerint a szakszervezet megszűnik:

- feloszlással,
- más társadalmi szervezettel való egyesüléssel,
- feloszlattással,
- illetőleg megszűnésének megállapításával.

A feloszlásról, valamint más társadalmi szervezettel való egyesülésről a legfelsőbb szervnek – mint a kizárólagos hatáskör letéteményesének - kell határozatot hozni.

A szakszervezet feloszlik, ha a tagok - a legfelsőbb szerv által - úgy döntenek, a szakszervezet befejezi tevékenységét.

Az egyesülésnél egy másik társadalmi szervezettel való összeolvadásról van szó, amelynek során mindkét szerv megszűnik, és jogutódlással, egy szervezetként működnek tovább. Meg kell különböztetni ettől, ha szövetséghez csatlakozik a szakszervezet, ez önálló létét és működését nem érinti.

A feloszlattás bíróság által történhet, amely az ügyész keresete alapján eljárva hozhatja meg döntését. Erre akkor kerülhet sor, ha kiderül, hogy a szakszervezet tevékenysége valójában a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására irányul; esetleg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valósít meg, vagy mások jogainak és szabadságának sérelmével jár. A megszüntetés lehetséges okai tehát összhangban vannak azokkal a már felsorolt célokkal, amelyek elérésére tilos szervezetet létrehozni.

A szakszervezet megszűnését is a bíróság állapítja meg, akkor, ha a szakszervezet legalább egy éve nem működik, és létszáma tartósan 10 fő alatt van.

Az alapszabálynak tartalmaznia kell elfogadásának időpontját is, ami az alakuláskor elfogadott alapszabály esetében az alakuló ülés időpontjával egyezik meg. Ha az alapszabály korrigálása, módosítása szükséges a hiánypótlásra szabott határidőben, a végzésnek megfelelően módosított, a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapszabály keltezésénél természetesen a módosítás dátumát kell feltüntetni.

Az alapszabályt elfogadása után a szervezet képviselőjének alá kell írnia.

3. Jegyzőkönyv

A szakszervezet nyilvántartásba vételekor a bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy az alapítás törvénybe foglalt feltételei megvalósultak. Ezt a jegyzőkönyv és az alapító tagok részvételi ívének tanulmányozásával teszi meg.

A jegyzőkönyv elkészítéséhez szükséges tudnivalók nem csak a szakszervezet megalakításánál, de a későbbi működés során is hasznosak lehetnek. Nincs előírás a formára és tartalomra vonatkozólag, de célszerű feltüntetni, hogy amit a kezünkben tartunk, az egy jegyzőkönyv, rá kell írni, milyen alkalomból, hol és mikor készült, illetve hogy kik vesznek részt az ülésen (név szerinti felsorolással vagy a mellékelt részvételi ívre utalással).

Ha nem alapító tagok is jelen vannak az alakuláskor, nevük akár a jegyzőkönyvben is feltüntethető, főképp, ha ők töltik be a levezető elnök vagy a jegyzőkönyvvezető szerepét. A jegyzőkönyvek zömében ezután következik a napirend feltüntetése, majd az alakuló ülésen történtek leírása. A napirendre a levezető elnök tesz javaslatot, de természetesen a többiek is tehetnek javaslatokat új napirendi pontok felvételére.

Az alakuló ülés első lépéseként „személyi kérdésekről” ajánlott dönteni. Azaz meg kell választani az ülés levezető elnökét, jegyzőkönyvvezetőjét és két jegyzőkönyv-hitelesítőt. Ekkor, vagy a szavazás megkezdése előtt kell megválasztani a szavazatszámológát is. A szavazatszámológák maguk közül elnököt is választhatnak, aki kihirdeti a szavazás eredményét. A választás praktikusán úgy zajlik, hogy az ülés összehívója javaslatot tesz arra, kik legyenek az alakuló ülésen szerepet vállaló személyek. Ha ők hozzájárulnak a jelöléshez, a résztvevők szavaznak elfogadásukról. A megválasztás tényét a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

A levezető elnök feladata, hogy gondoskodjon az ülés zavartalan menetéről, és levezényelje az alakuló ülést. Elsőként közli a jelenlévőkkel a napirendet, akik ezt változatlan formában elfogadják, vagy újabb napirendi pontokkal egészítik ki. A levezető elnök bocsátja szavazásra a határozati javaslatokat és állapítja meg a határozatképességet, a szavazások eredményességét. Ha nem kerül sor titkos szavazásra, akár szavazatszámológát sem kell választani, a levezető elnök is alkalmas e feladatra.

Az alakuló ülésen formális határozatokat kell hozni. A jegyzőkönyvben rögzíteni lehet a felszólalók személyét, a javaslatokat és indítványokat. Természetesen, ha az indítvány egyébként is határozat meghozatalára vonatkozik, ennek tényét feltétlenül rögzíteni kell. A jegyzőkönyvnek nem kell túl részletesnek lennie, de az alakuláskor arra ügyelni kell, hogy a bíróság által megkívánt kifejezések szerepeljenek benne.

Nyílt szavazásnál egyszerű a dolgunk: a levezető elnök szavazásra bocsátja a javaslatot, majd felteszi azt a kérdést, hogy ki szavaz igennel, ki nemmel, és ki tartózkodik, a jelenlévők pedig kézfeltartással vagy szavazólapok feltartásával szavaznak. Ha a szavazás titkos, készíthetünk előre szavazócédulát a jelöltek nevével, vagy legyen kéznél néhány üres papírlap és íróeszköz. Amire feltétlenül figyelni kell viszont: a határozatképességnél megállapított létszám és a leadott szavazatok száma egyezzen meg!

Határozatok meghozatala

Az egyesületi jogról szóló törvény három lépést kíván meg a szervezet létrejöttéhez, és ezeknek a törvény által előírt sorrendben kell követniük egymást az alakuló ülésen. Elsőként tehát ki kell mondani a szakszervezet megalakítását, majd el kell fogadni az alapszabályát, és (az alapszabály szerinti módon) meg kell választani ügyintéző és képviseleti szerveit.

1. Nem elég azt a határozatot meghozni és a jegyzőkönyvben rögzíteni, hogy a jelenlévők „elhatározták szakszervezet alakítását”, „kinyilvánították szakszervezet létrehozására irányuló szándékukat”. A határozatban annak kell szerepelnie, hogy az alapító tagok „kimondták a szakszervezet megalakítását”. A határozatok tehát tükrözzék az Etv. szóhasználatát.

2. Ezt követi az alapszabály elfogadása. Egyes vélemények szerint nem elegendő, ha csak annyit írunk, hogy „az alapító tagok elfogadták a mellékelt alapszabályt”, azt ugyanis pontonként meg kell vitatni, még akkor is, ha előzetesen rendelkezésre állt az alapszabálytervezet. Nem szükséges vitát nyitni lényegtelen kérdésekről, de életszerű, ha a jelenlévők alternatívát ajánlanak a szakszervezet nevére, székhelyére, a szervezeti felépítésre, a tagsági feltételekre, a tagdíj összegére. Ha részletes jegyzőkönyvet készítünk, valamennyi javaslatot feltüntethetjük, akár a javaslattevő nevével együtt. Ezek után kerül sor a határozathozatalra. Az egyes pontokról dönthetnek az alapítók külön-külön is, és aztán egyben, az alapszabály egységes szövegét is el kell fogadni. Nem elég, ha az alapszabály-tervezetet csak ismertetik a tagokkal, annak elfogadásáról a tagoknak feltétlenül dönteniük kell. A jegyzőkönyvben a javaslatokat és a hozott határozatokat választékosan és lényegretörően szövegezzük meg!

3. Az alapszabály elfogadása után meg kell választani a szakszervezet ügyintéző és képviseleti szerveit, képviselőit. Ajánlott minél egyszerűbb szervezeti struktúrát létrehozni, lehetőleg olyat, ami egyben a szakszervezet várható igényeit is kielégíti. Nagyon fontos, hogy az alakuló ülésen az ügyintéző és képviseleti szervek valamennyi tagját meg kell választani. Így ha az alapszabály három tagú elnökséget ír elő, nem elegendő, ha csak két elnökségi tagot

választunk. Arra is ügyelni kell, hogy a tisztségviselők megválasztása az alapszabály szerinti módon, az ott előírt nyílt vagy titkos szavazással történjék.

A választás általában úgy zajlik, hogy a levezető elnök kezdeményezésére az alapító tagok javaslatot tesznek a jelöltek személyére. Ha ők elfogadják jelölésüket, egyenként nyilatkoznak arról, hogy választhatók a tisztségre (az ügyvezető és képviseleti szervek tagjaival szemben támasztott követelményekről ld. az elfogadó nyilatkozatokról szóló részt). Ezt követi maga a szavazás. Ha személyi kérdésekben az alapszabály szerint kötelező a titkos szavazás, már az alakuló ülésen is kizárólag titkosan lehet a tisztségviselőket megválasztani.

A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a megválasztott tisztségviselők nevét, lakcímét és a szavazati arányokat.

Az ügyintéző és képviseleti szerv tagjait akkor is meg kell választani, ha a későbbiek során nem a legfelsőbb, hanem egy közbülső szerv választja a vezetőséget.

Ha az alapszabály a legfelsőbb szerv hatáskörévé teszi a szakszervezeti szövetségekhez csatlakozásról való döntést, az alapítók már az alakuláskor határozhatnak valamely szakszervezeti szövetséghez való csatlakozásról, hiszen a szakszervezet alapításakor a legfőbb szerv jogait az alakuló ülés gyakorolja. Így a nyilvántartásba vételt követően be is nyújtható a tagfelvételi kérelem, a jegyzőkönyv pedig tanúsítja, hogy határozat született a csatlakozási szándékról.

A jegyzőkönyvvezető mindeközben mindent feljegyez, aminek a jegyzőkönyvben szerepelnie kell. Írhat kézzel vagy géppel, lappal, utóbbi esetben jó, ha nyomtató is van a közelben, bár annak sincs akadálya, hogy a jegyzőkönyv az ülés után készüljön el, a lényeg az aláírásokon van. Nem kell feltétlenül minden hozzászólást tartalmaznia, elegendő, ha kizárólag a lényeges dolgok szerepelnek benne, azaz a határozati javaslatok, szavazati arányok, végül maga az elfogadott határozat.

Az ülés végén a jegyzőkönyvet alá kell írnia a levezető elnöknek, a jegyzőkönyvvezetőnek és két jegyzőkönyv-hitelesítőnek. Utóbbiak tanúsítják, hogy a jegyzőkönyv valóban az ülésen lezajlott eseményeket tükrözi, és az alakuló ülés a leírtaknak megfelelően folyt le. A szavazatszámológó aláírására nincs szükség, a jegyzőkönyvvezető és a két hitelesítő aláírása névvel, lakcímmel ellátva elegendő.

Készíthetünk több eredeti példányt is a jegyzőkönyvből, hogy később rendelkezésre álljon, és persze a bíróságra is legalább egy eredeti példányt adjunk be.

4. Jelenléti ív

Az alakulás első feltétele, hogy legalább tíz embert kell egy helyre, egy időben összehívni, akiknek mint alapító tagoknak ki kell mondaniuk a szakszervezet megalakítását. Ha tíznél kevesebben gyűlnek össze, az alakulás már nem jöhet létre. Az sem jó azonban, ha túl sok alapító tag van jelen. Ha ugyanis a bíróság hiánypótlásra visszaadja a kérelmet, azzal, hogy az alapszabályt módosítani kell, csak ugyanaz az alapítói kör tehet eleget a végzésben foglaltaknak. Más a helyzet akkor, ha a bíróság az alakuló ülés egészét szabálytalannak, érvénytelennek nyilvánítja, a második alakuló ülésre összehívott alapítói kör eltérhet az eredetitől.

Az alakuló ülés jelenléti ívét csatolni kell a nyilvántartásba vételi kérelemhez. Az íven szerepelnie kell az alapítók nevének, lakcímének és aláírásának.

Felmerülhet a kérdés, mi történik, ha a jelenlévők közül valaki (vagy valakik) nemmel szavaz(nak) a határozatok meghozatalakor. A törvényi rendelkezésből az következik, hogy alapító tagok csak azok lehetnek, akik a határozatok meghozatalakor igennel szavaznak, azaz a szakszervezet megalakítását kimondják, és az alapszabályt elfogadják. Aki nemmel szavaz, nem lehet alapító tag, ebből következően nem választható tisztségviselővé sem. Azt javasoljuk, csak olyan emberek vegyenek részt az alakuló ülésen, akik mind a szakszervezet-

alakítás ötletét, mind az alapszabály elfogadását és a tisztségviselők személyét egyhangúlag támogatják.

Fentiekből, illetve a demokratikus és önkormányzati elven való működés követelményéből az is következik, hogy az alakuló ülésen megválasztott ügyintéző és képviseleti szervek tagjai is csak az alapítók közül kerülhetnek ki. Szakszervezeti tisztségviselő ugyanis csak szakszervezeti tag lehet. Nem lehet alapító tag, aki nem vesz részt az alakuló ülésen, így az alakuláskor nem választható tisztségviselővé sem a távolmaradó személy.

A jelenléti ív elkészítéséhez elegendő egy papírlap, amire a szükséges adatokat feljegyezzük. Írjuk rá, hol, mikor és milyen alkalomból készült. Szerepeljen rajta a szakszervezet neve, az alakuló ülés ténye, időpontja, és azt is tüntessük fel, hogy a nevezett személyek a szakszervezet alapító tagjai.

A jelenléti ívet csak az alapító tagoknak kell aláírniuk. Ha más is részt vesz az alakuló ülésen (szakszervezeti szövetség képviselője, szakértő, jogász stb.), nem kell szerepelniük a jelenléti íven. Ha mégis ragaszkodnak hozzá, azt is fel kell tüntetni, hogy az illető nem alapító tag.

Ha előre elkészítjük a jelenléti ívet, és ráírjuk a reménybeli alapító tagok névsorát, húzzuk ki a névsorból annak a nevét, aki nem jött el, vagy nemmel szavazott a határozathozatalkor.

5. Székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolata

A nyilvántartásba vételi kérelemhez csatolni kell a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolatát.

A szakszervezet bérlet vagy szívésségi használat jogcímén lehet jogosult a székhelyet használni. Legalábbis kezdetben, hisz később, a jogi személyiség elnyerése és kellő vagyon megszerzése után akár tulajdonosa is lehet az ingatlannak. Egyelőre azonban más módot kell keresni.

A székhely lehet – elsősorban persze munkahelyi szakszervezet esetén - a munkáltató székhelye. Ez akár gesztusként is értékelhető a munkáltató részéről, igaz, nem gyakori, hogy a munkaadó beleegyezését adja. E megoldás azért sem kedvelt a szakszervezetek körében, mert attól félnek, a székhelyre, azaz a munkáltató címére érkező küldemények nem érnek célba. Ha a munkáltató nem járul hozzá a székhely használatához, ez nem törvénysértő, intézkedése ellen sem az alapító tagok, sem a megalakuló szakszervezet nem léphet fel.

Ha az új szakszervezet egy szakszervezeti konföderációhoz kíván csatlakozni, vagy a szövetség eleve segédkezik az alakulásnál, járható út, ha a szövetség, vagy egy másik szakszervezet székhelye lesz az újonnan alakuló szakszervezet székhelye is. Természetesen ehhez is hozzájárulás szükséges.

Megoldás lehet (nem túl elegáns megoldás ugyan, de a legegyszerűbb), ha valamely tisztségviselő vagy a képviselő lakhelyét választjuk székhelyül.

Bármelyiket válasszuk is, mérlegelnünk kell, mennyire hosszú távú együttműködés ígérkezik a másik szakszervezettel, szövetséggel vagy épp a tisztségviselővel. Egy esetleges megromló kapcsolat esetén ugyanis a székhelyet célszerű módosítani, amihez a szakszervezet alapszabályát is módosítani kell.

Bár ajánlott, hogy a székhely egybeessen a szakszervezet működésének, központi ügyvitelének helyével, nem kell feltétlenül ott működtetni a szakszervezetet, vagy akár csak ügyintéző szerveit. Szerencsésebb, ha a székhely egybeesik legalább a központi munkaszervezet címével, de ez nem feltétlenül szükséges. Számos szakszervezet „működik” valamely tisztségviselője lakásában, és több szervezet is bejelenthető ugyanarra a címre.

A jogszabály másolatot kér az okirathból, de nincs akadálya, hogy több eredeti példányt készítsünk, így eredeti példány is benyújtható a bíróságra.

Hogy a székhelymegjelölés megfelel-e, a bíróság a becsatolt okirati bizonyítékok alapján állapítja meg. A mögöttes jogviszony részletes vizsgálatára csak kifejezett kétség vagy ellentmondásosság esetén terjedhet ki az eljárás.

6. Tisztségviselők elfogadó nyilatkozata

Az Etv. rendelkezései szerint az alakuló ülésen választott tisztségviselőknek, vagyis az ügyintéző és képviseleti szervek tagjainak nyilatkozatot kell tenniük, amelyből ki kell derülnie annak, hogy a tisztségviselők megfelelnek a törvényi feltételeknek. Egyrészt nyilatkozniuk kell arról, hogy magyar állampolgárok, vagy letelepedési, bevándorlási vagy tartózkodási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgárok. Másrészt arról, hogy közügyek gyakorlásától nincsenek eltiltva. Az a személy, aki nem felel meg ezeknek a kritériumoknak, nem lehet a szakszervezet ügyintéző és képviseleti szerveinek tagja.

Az alakuló ülésen megválasztott tisztségviselő kizárólag alapító tag lehet. Olyan személy nem választható az ügyintéző és képviseleti szerv tagjává, aki nem vett részt az alakuló ülésen.

7. Nyilvántartásba vételi kérelem

Az egyesülési jogról szóló törvény szerint a szakszervezet (társadalmi szervezet) a nyilvántartásba vétellel jön létre. Pontosabban akkor, ha a nyilvántartásba vételről rendelkező határozat jogerőre emelkedik. Hogy a szakszervezet minél előbb működhessen – hisz a jogosultságok zöme csak a nyilvántartásba vételt követően illeti meg -, ajánlatos mielőbb intézkedni a bejegyzésről. Nincs kötelező rendelkezés arra vonatkozóan, hány napon belül kell a dokumentumokat benyújtani a bíróságra. A törvény mindössze annyit ír elő, hogy a szervezet megalakulását követően kérni kell bírósági nyilvántartásba vételét. Ha az alapítók az egyesülési törvényben foglalt feltételeknek eleget tettek, a nyilvántartásba vétel nem tagadható meg.

A nyilvántartásba vétel nemperes eljárás keretében zajlik. A kérelmet a szakszervezet képviselőjére jogosult személy köteles benyújtani a bíróságnál. Az ügyben a szakszervezet székhelye szerint illetékes megyei bíróság, budapesti székhely esetén a Fővárosi Bíróság jár el.

A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, amit értelemszerűen kell kitölteni. A formanyomtatvány letölthető egyebek mellett több internetes oldalról, illetve megtalálható a Complex Jogtárban is.

Nyilvántartásba vételkor a nyomtatvány következő pontjait kell feltétlenül kitölteni:

I.1. – szakszervezet neve

I.2. – szakszervezet székhelye

I.3. – szakszervezet képviselőjének neve

I.4. – a képviselő lakóhelye

I.5. – szakszervezet célja

I.6. – alapszabály kelte (hely, dátum)

II. csatolt iratok: 1. jegyzőkönyv, 2. jelenléti ív, 3. alapszabály, 4. tisztségviselők elfogadó nyilatkozata, 5. székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolata

III. a társadalmi szervezet csoportba sorolása a tájékoztató alapján

A szakszervezet céljához írhatjuk a 6/1989. IM. rendelet alapján, hogy szakmai, gazdasági érdekképviseleti tevékenység, vagy bemásolhatjuk a szakszervezet alapszabályában megfogalmazott célmegjelölést. A III. ponthoz a tájékoztató alapján a 13-as számot kell írni, ez jelzi, hogy a szakszervezet érdekképviseleti tevékenységet lát el.

A nyilvántartásba vételi kérelem mellé csatolni kell az igazságügyi miniszter rendeletében meghatározott, a nyomtatványon is felsorolt okiratokat. Vagyis a szakszervezet alakuló ülésének jegyzőkönyvét, az alakuló ülés jelenléti ívét a tagok nevével, lakóhelyével és aláírásával, a szakszervezet alapszabályát, az ügyintéző és képviseleti szervek tagjainak a tagság elfogadására és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó nyilatkozatát, illetve a székhely használat jogcímét igazoló okirat másolatát. A bejegyzésre kerülő egyes adatok igazolása érdekében további okiratok csatolása is szükségessé válhat, ezt a bíróság a hiánypótlási eljárásban jelzi.

A bíróság a nyilvántartásba vételt megelőzően meggyőződik arról, hogy az alapítás a törvényi feltételeknek megfelelően történt. Ennek érdekében megvizsgálja, hogy

- legalább tíz alapító tag mondta-e ki a szervezet megalakítását,
- a törvényben rögzített tartalmi elemeket az alapszabály tartalmazza-e,
- nyilatkoztak-e az ügyintéző és a képviseleti szerv tagjai arról, hogy az állampolgársághoz kapcsolódó feltételeknek eleget tesznek, és arról, hogy nincsenek eltiltva a közügyek gyakorlásától,

- végül megvizsgálja az ügyintéző és képvisleti szerv megválasztásának a törvényességét, és azt, hogy
- rendelkezik-e a szakszervezet a működéshez szükséges vagyonnal.

Ha az iratok nem megfelelőek (például a jegyzőkönyvből nem derül ki, hogy az Etv.-ben leírt lépéseket követték-e az alapítók, nem szerepel legalább tíz név a részvételi íven, a tisztségviselők nem nyilatkoztak arról, hogy elfogadták a tisztséget stb.), a nyilvántartásba vételt meg kell tagadni, vagy hiánypótlásra vissza kell adni. Ha hiánypótlás következik, és a képviselő lakóhelye a bíróság székhelyével azonos településen van, a bíró akár személyesen is meghallgathatja őt az ügyben. Egyébként is javasoljuk, hogy a képviselő próbálja meg felvenni a kapcsolatot a bíróval akár telefonon, akár személyesen. Főként abban az esetben, ha nem derül ki egyértelműen a végzésből, mi is az, amit a bíróság kifogásolt, és hogyan oldható meg a probléma, miként pótolható a hiány.

Nemperes eljárásról lévén szó, a Pp. (Polgári perrendtartásról szóló törvény) szabályai szerint kell eljárni. Innen tudhatjuk meg azt is, hány példányban kell az iratokat beküldeni. A törvény azt mondja ki, eggyel több példányban adjuk be, mint ahány érdekelt fél az eljárásban szerepel. Jelen eljárásban csak egy érdekelt fél van (a szakszervezet), így elegendő, ha két példányban készítjük el a dokumentumokat. Az első példány mindenképp legyen eredeti, a második lehet fénymásolat is, de eredeti is akár. Ennek megfelelően kitölthetők a formanyomtatvány vonatkozó pontjai: jelenléti ív, jegyzőkönyv, alapszabály, okirat két példányban csatolva, míg az elfogadó nyilatkozatokból tisztségviselőnként két-két példány.

A kérelmet okirati formában kell benyújtani. A Pp.-ből tudhatjuk meg, mi számít ennek: ha a kérelmező (azaz a szakszervezet képviselője) maga írja és aláírja, vagy két tanú hitelesíti (név, lakhely feltüntetésével) a képviselő aláírását, esetleg az aláírást közjegyző, bíróság hitelesíti, ügyvéd ellenjegyzi. A legegyszerűbb a két tanú közbeiktatása. Sajnos, ez is buktató lehet az eljárásban: okirati forma hiányában a bíróság hiánypótlásra visszaadja a kérelmet, amit immár szabályosan kiállítva, ismételten be kell nyújtani.

Hogy a képvisleti jogosultsággal rendelkező tag személye megállapítható legyen, a képviselő nevét és lakcímét is fel kell tüntetni a nyilvántartásba vételre irányuló kérelmen. Az ügyintéző és a képvisleti szerv tagjai személyének az ismerete nem követelmény, így a nyilvántartásba vételnek nem feltétele a többi tisztségviselő név szerinti feltüntetése.

A kérelem (és az összes többi csatolt dokumentum) benyújtható személyesen, illetve tértivevényes levélben. Személyesen a szakszervezet megválasztott képviselője viheti be a bíróságra, illetve helyette meghatalmazott, ha bemutatja a meghatalmazásról kiállított okiratot (amely harminc napnál régebbi nem lehet). Tértivevényes levélben egyszerűbb a dolog, de a postára adást igazoló szelvényt és a visszakapott tértivevényt is gondosan meg kell őrizni.

A nyilvántartásba vételi eljárás illetékmentes, mivel a társadalmi szervezetek az illetéktörvény szerint ún. teljes személyes illetékmentességben részesülnek. A szakszervezet nyilvántartásba vételére irányuló eljárásnak a létrehozni kívánt szakszervezet az alanya. Ez azt jelenti, hogy a képviselő nem a saját, hanem a szakszervezet nevében kezdeményezi az eljárást. Az illetékmentességgel a törvény az egyesülési jog mint alapvető állampolgári jog gyakorlását kívánja elősegíteni.

8. A bírósági eljárás

Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy a nyilvántartásba vételi eljárás során a siker nem garantált. A joggyakorlat ugyanis még az egyes bíróságokon belül sem egységes, így könnyen

előfordulhat, hogy ugyanazok a dokumentumok az egyik bírónak vagy bíróságnak tökéletesen megfelelnek, eleget tesznek valamennyi kimondott vagy kimondatlan előírásnak, míg egy másik bíró vagy bíróság több oldalas, hiánypótlásra kötelező végzéssel jutalmazza próbálkozásainkat – akár többször is.

Azonban van néhány (egyébként gyakran előforduló) hiba, ha ezeket nem követjük el, jó eséllyel elkerülhetjük a hiánypótlást.

Rögtön az elnevezés megválasztásánál körültekintőnek kell lennünk. Nem csak az azonos, hanem a hasonló, összetéveszthető név is kizáró ok lehet a nyilvántartásba vételnél. Mivel a társadalmi szervezetek nevééről az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala számítógépes nyilvántartást vezet, célszerű a hivatal illetékeseinél informálódni. Az OITH akár telefonon is felkereshető, és néhány perc alatt eloszlatják a névvel kapcsolatos kételyeket, felvilágosítást adnak, hogy a választott elnevezéssel (vagy akár hasonló névvel) létezik-e másik szakszervezet.

A székhellyel kapcsolatban is számíthatunk nehézségekre. Előfordulhat (szerencsére csak ritkán), hogy a hiánypótlásban a bíróság tulajdoni lap becsatolását kéri. Sajnos az utánajárást és a másolat illetékét ez esetben nem úszhatjuk meg; ha a hiánypótlás teljesítése során nem csatoljuk a tulajdoni lap másolatát, elutasítják a kérelmet.

Kifejezett előírás ugyan nincs rá, mégis elvárja a bíróság, hogy a becsatolt alapszabályt a szakszervezet megválasztott képviselője aláírja. (Megj.: emiatt az iratmintát is úgy készítettük el, hogy annak utolsó oldalán feltüntettük az aláírás helyét). Ha még biztosabbra akarunk menni, írassuk alá két tanúval is.

Ha a hiánypótlás nem kerülhető el, és a bíróság felszólít az alapszabály korrigálására, megváltoztatására, az alapszabályra keltezésésként az újonnan összehívott alakuló ülés időpontját írjuk. Nem tisztázott ugyanakkor, hogy ezek után mi számít az alapszabály keltének. Ha a tisztségviselők védelméből indulunk ki, a szabályszerűen megválasztott tisztségviselő a választástól (itt: a megalakulástól) kezdve védelemben részesül. Ha nincs megismételt alakuló ülés, a probléma nem merül fel. Ám ha van, akár csak azért, mert egyetlen szót át kell fogalmazni az alapszabályban, a bíróság a nyilvántartásba vételt elrendelő végzésen és a kivonaton is a második, a megismételt alakuló ülés időpontját tünteti fel. Ez problémát jelenthet akkor, ha a két időpont közt a tisztségviselő máris védelemre szorul, hisz utána esetlegesen azt is bizonyítani kell, hogy szabályszerűen választották meg.

A nyilvántartásba vételi kérelmet teljes bizonyító erejű magánokirat formájában kell kitölteni és benyújtani. Ez lehetséges úgy is, hogy a képviselő saját kézzel kitölti a formanyomtatványt, majd aláírja. Biztos ami biztos, ekkor is írassuk alá két tanúval, hogy azok igazolják az aláírás valóságát. Ha a tanúk aláírása (neve, lakcíme) nem hiányzik, e formai hiba miatt már nem lehet hiánypótlásra utasítani.

A tapasztalatok szerint nem teljesen egyértelmű az alapítóknak, melyik bírósághoz kell fordulni a „bejegyzés” végett. Nem véletlen a szóhasználat, és az idézőjelnek is fontos szerepe van. A szakszervezetet ugyanis nem bejegyzik, hanem nyilvántartásba veszik. Valószínűleg ebből a helytelen szóhasználatból is adódik az a félreértés, hogy a cégbíróság foglalkozik a szakszervezetekkel. Ez a leggyakoribb tévedés, de hallottunk már olyan tévhitről is, miszerint a közjegyzők vezetnek nyilvántartást a szakszervezetekről, illetve a munkaügyi bíróság veszi nyilvántartásba a szakszervezetet. Az alakulás után a székhely szerint illetékes megyei bírósághoz kell fordulni a nyilvántartásba vételi kérelemmel, illetve, ha Budapesten van a székhely, a Fővárosi Bírósághoz. A későbbiekben szintén ezeket kell megkeresni, ha például kivonatra, dokumentum-másolatra van szükség.

A kérelmet, illetve a csatolt iratokat két példányban kell mellékelni, és ennek megfelelően kitölteni a kérelemre szolgáló nyomtatványt is. Legegyszerűbb, ha tértivevényes levélben, postán juttatjuk el az iratokat a bírósághoz, de arra is van lehetőség, hogy a képviselő személyesen vagy meghatalmazott útján vetesse át őket a bíróság megfelelő kezelőirodájában.

A bíróság nemperes eljárásban foglalkozik a nyilvántartásba vétellel. A kérelem beérkezésétől számítva 60 nap áll rendelkezésére, hogy nyilvántartásba vegye a szervezetet, ha ezt nem tenné meg 60 napon belül, a bíróság vezetője további 8 napig kézbe veheti az ügyet. Ha ez sem vezet eredményre, a 9. napon automatikusan, a kérelemben foglaltak szerinti tartalommal nyilvántartásba vettnek kell a szervezetet tekinteni. Ha a kérelem, vagy a csatolt iratok nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak (illetve a bírósági gyakorlatban kialakult írott és íratlan szabályoknak), netán hiányosak, a bíróság visszaadja az ügyet hiánypótlásra. Erről legfeljebb a beérkezéstől számított 30 napon belül dönteni kell. Általában 30 napot szabnak a teljesítésre, de ennél hosszabb, legfeljebb 45 napos határidő is szabható. A hiánypótlási procedúra megszakítja az eljárási határidőt. A végzés meghozatalától a hiánypótlás teljesítéséig eltelt idő nem számít bele a fent említett 60 napba. A hiányok pótlására kapott 30-45 napot a következőképp számoljuk: a végzést postai úton kézbesítik, a levél átvételének napja a határidőbe nem számít bele, a határidő másnap kezdődik. A napok naptári napok, nem munkanapok. A határidő az utolsó (30., 45.) napon jár le. Ha hétfővégre vagy munkaszüneti napra esik, akkor a következő munkanapon még teljesíthető a hiányok pótlása (vagyis akár éjfélig postára adható). Persze nem ajánlatos az utolsó napig várni, így nem lehet vita tárgya, betartottuk-e a határidőt, és a szakszervezet is korábban kezdheti meg működését.

A legjobb esetben is egy-két hét, mire a bíróság dönt. Sajnos ennél jóval hosszabb ügyintézésre is van példa, előfordulhat, hogy az alakuló ülés után két hónappal kapjuk csak kézhez a hiánypótlásra utasító vagy a nyilvántartásba vételt elrendelő végzést.

A szakszervezetet a bíróság végzéssel veszi nyilvántartásba. Ez a határozat még nem jogerős, a szakszervezet pedig csak akkor kezdheti meg valódi működését, ha jogerőssé vált a döntés. A végzés ellen a kézhezvételétől számított 15 napig lehet fellebbezni. Ennek igazán akkor van jelentősége a szakszervezet számára, ha a kérelmet elutasítják. Ha nyilvántartásba veszik a szakszervezetet, célszerű lemondani a fellebbezési jogról. A szakszervezet elnöke a szakszervezet nevében (két tanúval aláírva) küldjön levelet a bíróságnak, miszerint egyetért a végzésben foglaltakkal, lemond fellebbezési jogáról, és kéri a „tisztelt Bíróságot”, hogy mielőbb gondoskodjon a jogerősítési záradéknak a végzésre való rávezetéséről. A nyilvántartásba vételről szóló határozatot a bíróság az ügyésznek is kézbesíti, aki szintén fellebbezhet ellene. Ha fellebbez a végzés ellen, csak annyit tehetünk, hogy várjuk a következő lépéseket. Ha nem fellebbez, a bíróság kivárja, hogy leteljen a fellebbezési határidő, majd kb. a végzés meghozatalától számított három-négy hét múlva bekéri az iratokat a kezelőirodától, és ha minden rendben, már rá is pecsételik a jogerősítési záradékot. A végzés egyébként a meghozatalától lesz jogerős, nem pedig a jogerősítési záradék rávezetésétől. Hogy ennek tényéről értesítik-e a szervezetet, változó, kérhetjük, hogy a bíróság küldje el a jogerős végzést a képviselőnek. Már csak azért is célszerű beszerezni, mert némelyik munkáltató csak ennek láttán hajlandó a szakszervezettel tárgyalni.

Ha a bíróság elutasítja a nyilvántartásba vételi kérelmet, határozata ellen fellebbezhetünk, vagy újra benyújthatjuk a kérelmet, ezúttal a jogszabályoknak megfelelően és hiánytalanul.

A bírósági nyilvántartás tartalmazza a szakszervezet nyilvántartási számát, lajstromszámát, sorszámát, a nyilvántartásba vételt elrendelő határozat számát, jogerőre emelkedésének napját, a szakszervezet nevét, székhelyét, képviselőjének nevét, lakóhelyét, célját, valamint célja szerinti besorolását, végül az alapszabály keltét. A nyilvántartásban levő hatályos és törölt adatok is nyilvánosak, csakúgy, mint a bírósághoz benyújtott iratok. Azokat bárki megtekintheti és feljegyzéseket készíthet róluk. Az alakuló ülés jelenléti íve, valamint a tagnyilvántartás (feltéve, hogy az alapszabály mellékletét képezi) nem nyilvános.

A bíróság kivonatát is csak jogerősen nyilvántartásba vett szervezet adatairól ad ki. Ilyen kivonat szükséges lehet pályázatok benyújtásához, banki vagy hivatalos ügyintézéshez. Ez is igényelhető levélben, gyorsabb viszont, ha személyesen kéri a bíróságon. Ezt a

szervezet képviselője vagy annak meghatalmazottja teheti meg, utóbbi esetben a meghatalmazást is csatolni kell.

Ha bármilyen kérelemmel fordulunk a bírósághoz (kivonat kérése, hiteles másolat igénylése), a kérelemben fel kell tüntetni az ügyszámot (nem elegendő a nyilvántartási szám), a szervezet nevét, és hogy hány példányt kérünk az iratból. A kérelmet a szakszervezet képviselőjének kell aláírnia, és vagy a szervezet pecsétjével, vagy két tanúval hitelesíteni az aláírást. Ha a képviselő nem személyesen intézkedik, a meghatalmazottnak harminc napnál nem régebbi meghatalmazással kell rendelkeznie – szintén a képviselőtől. A jogerősítési záradékot ingyen pecsételik az eredeti végzésre, míg a kivonat példányonként száz forintba kerül, amit illetékbeleg formájában kell a hivatalnoknál leróni. Ha a bíróságon lévő iratokról kérünk hiteles másolatot, az oldalanként szintén száz forint (megj.: 2006-os adat).

Miután a szakszervezet megalakult

Az alakuló ülés után a munkáltatót tájékoztatni kell a szakszervezet megalakításáról és a választott tisztségviselők személyéről. Ez a szakszervezet együttműködési kötelezettségéből fakad. Egyúttal az is közölhető, hogy a munkajogi védelem tekintetében mi tekinthető a szakszervezeti felsőbb szervnek. A tagok kilétét nem kell közölni a munkáltatóval. Szakszervezeti hovatartozásáról ugyanis egyik munkavállaló sem köteles beszámolni. A tisztségviselőket megillető munkajogi védelem viszont csak akkor érvényesülhet, ha a munkáltató is tiszttában van vele, melyik munkavállalóval szembeni intézkedésénél kell az Mt. 28. §-a szerint eljárnia.

Ha az újonnan alakított szakszervezet a LIGA Szakszervezetekhez kíván csatlakozni, a következőket érdemes tudni. Alapszabályunk szerint tagfelvételre a LIGA Tanács jogosult, amely e kérdésről a szakszervezet tagfelvételi kérelme alapján dönthet. A tagfelvételi kérelemnek tartalmaznia kell:

- a szakszervezet nyilvántartásba vételéről szóló jogerős bírósági végzést,
- a LIGA-hoz való csatlakozás szándékát kimondó határozatot, melyet a szakszervezet alapszabálya szerint döntésre jogosult szervnek kell meghoznia (ha az alapszabály szerint a legfelsőbb szerv dönthet e kérdésben, megfelel az alakuló ülés jegyzőkönyve),
- a tagfelvételre vonatkozó kérelmet, melyben a szakszervezet nyilatkozik arról, hogy elfogadja a LIGA alapszabályát, és kötelezettséget vállal a tagdíjfizetésre,
- végül csatolni kell a szakszervezet alapszabályát is.

9. Iratminták

Iratminta 1. – Alapszabály

A L A P S Z A B Á L Y

A társadalmi szervezet neve:

Nevének rövidítése:

Székhelye:

I. A szakszervezet célja és működésének alapelvei

- I.1. A szakszervezet a demokrácia és az önkormányzatiság alapelvei szerint működő, önkéntesen létrehozott érdekképviselői szervezet, mely a jelen Alapszabályban meghatározott célok elérésére alakult, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljainak elérésére szervezi tagjai tevékenységét.
- I.2. A szakszervezet célja tagjai munkaviszonyával, foglalkoztatásával, szociális és gazdasági viszonyaival kapcsolatos érdekeinek feltárása, képviselése és védelme, különös tekintettel a munkahelyi szintű érdekvédelem megvalósítására.
- I.3. A szakszervezet az állami szervektől, a politikai pártoktól és a munkáltatóktól függetlenül működik.

II. A tagsági viszony

- II.1. A szakszervezetbe való belépés és az onnan való kilépés önkéntes.
- II.2. A szakszervezet tagjává válhat a _____ valamennyi munkavállalója, aki elfogadja a szakszervezet céljait és Alapszabályát. A tag felvételére az Elnökség jogosult.
- II.3. A tagsági viszony létesítéséhez írásbeli belépési nyilatkozat szükséges, melyben a leendő tag kifejezi belépési szándékát, nyilatkozik a szakszervezeti célok és az Alapszabály elfogadásáról, valamint kötelezettséget vállal a tagdíj fizetésére.
- II.4. A tagsági viszony megszűnik:
- a) a tag halálával,
 - b) a szakszervezet megszűnésével,
 - c) a tag kilépésével a II.4.1. szerint,
 - d) a tag kizárásával a II.4.2. szerint.
- II.4.1. A tag kilépési szándékát köteles írásban bejelenteni az Elnökségnek. A tagsági jogviszony azon a napon szűnik meg, amelyen a tag a bejelentést megtette.
- II.4.2. Aki a szakszervezet céljával, illetve Alapszabályával ellentétes magatartást tanúsít, az a szakszervezetből kizárható. A kizárásra az Elnökség jogosult, amennyiben a kizárásról határozó ülésre - írásban - meghívta a tagot. A kizárásról szóló határozat meghozatala

előtt lehetőséget kell adni a tagnak a tervezett intézkedés indokainak megismerésére, és a vele szemben felhozott kifogások elleni védekezésre.

II.4.3. A tag a kizárásáról szóló határozat ellen a határozat közlésétől számított 15 napon belül panasszal élhet. A jogorvoslati lehetőségről a tagot a határozatban tájékoztatni kell.

II.4.4. A II.4.3. szerinti panaszt az Elnökséghez kell írásban benyújtani. A panaszt a Taggyűlés bírálja el. Ennek érdekében az Elnökség a panasz beérkezésétől számított 30 napon belüli időpontra rendkívüli Taggyűlést hív össze.

II.5. A tagok jogai és kötelezettségei

II.5.1. A szakszervezet tagja

- részt vehet a szakszervezet tevékenységében és rendezvényein,
- a szakszervezeti rendezvényeken az elfogadott ügyrendnek megfelelően felszólalhat, indítványokat, javaslatokat terjeszthet elő,
- az üléseken gyakorolhatja szavazati jogát,
- választhat és választható a szakszervezet szerveibe (betölthet szakszervezeti tisztségeket, kezdeményezheti a tisztségviselők megválasztását),
- kezdeményezheti tag kizárását,
- tájékoztatást kérhet a szakszervezet működéséről, pénzügyeiről,
- a munkaviszonnyal kapcsolatos ügyekben tájékoztatást, védelmet és képviselést kérhet,
- igénybe veheti a szakszervezet által nyújtott szolgáltatásokat.

II.5.2. A szakszervezet tagja köteles

- eleget tenni az Alapszabályban meghatározott kötelezettségeinek,
- elősegíteni a szakszervezet célkitűzéseinek megvalósítását,
- betartani a szakszervezet Alapszabályát,
- rendszeresen fizetni az Alapszabályban rögzített mértékű tagdíjat.

III. A szakszervezet felépítése és szervei

III.1. Taggyűlés

III.2. Elnökség

III.1. Taggyűlés

III.1.1. A szakszervezet legfelsőbb szerve a Taggyűlés, mely a tagok összességéből áll.

III.1.2. A Taggyűlés szükség szerint, de legalább évente ülészik.

III.1.3. Rendkívüli ülést kell összehívni, ha a bíróság elrendeli, vagy a tagok legalább 1/3-a az ok és a cél megjelölésével írásban kezdeményezi, illetve a II.4.4. szerinti esetben.

III.1.4. A Taggyűlés összehívásáról az ülés időpontja előtt legalább 30 nappal a tagokat írásban értesíteni kell a napirend, a helyszín és az időpont megjelölésével.

III.1.5. Rendkívüli esetben a napirend, a helyszín és az időpont megjelölését tartalmazó értesítést legkésőbb az ülés időpontja előtt 10 nappal kell írásban eljuttatni a tagokhoz.

III.1.6. A Taggyűlés határozatait nyílt szavazással hozza. Személyi kérdésekben – ideértve különösen az ügyintéző és képviseleti szervek megválasztását - titkos szavazással dönt.

III.1.7. A Taggyűlés határozatképes, ha azon a tagok több mint 50%-a + 1 fő jelen van.

III.1.8. A Taggyűlés határozatainak érvényességéhez a határozatképes ülésen jelenlevők több mint 50 %-ának egyetértése szükséges.

III.1.9. A Taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- az Alapszabály elfogadása és módosítása;
- az Elnökség tagjainak megválasztása;
- a szakszervezet programjának elfogadása és módosítása;
- a tagsági viszonyt érintő határozatok elleni panaszok elbírálása,
- a tisztségviselők esetleges tiszteletdíjáról való döntés;
- a szakszervezet évi költségvetésének elfogadása;
- a szakszervezet évi költségvetésének végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadása;
- az elnök és az Elnökség évi beszámolójának elfogadása;
- döntéshozatal nemzetközi és hazai szakszervezeti szövetséghez való csatlakozásról, illetve az abból történő kilépésről;
- döntéshozatal más szakszervezettel történő egyesülésről;
- a szakszervezet feloszlásának kimondása.

III.2. Elnökség

III.2.1. Az Elnökség három tagból áll, akiket a Taggyűlés választ. Közülük egy főt az elnöki, egy főt az alelnöki, egy főt a gazdasági alelnöki tisztségre választ meg a Taggyűlés.

III.2.2. Az Elnökség feladata a szakszervezet mindennapi ügyeinek intézése és döntéshozatal az Alapszabály, valamint a Taggyűlés határozatainak keretein belül.

III.2.3. Az Elnökség tagjait két évre választják meg.

III.2.4. Az Elnökség szükség szerint, de legalább kéthavonta ülésezik.

III.2.5. Rendkívüli ülést kell összehívni, ha azt az Elnökség bármely tagja az ok és a cél megjelölésével, írásban kéri. A rendkívüli ülést a kérelem közlésétől számított 3 napon belül össze kell hívni.

III.2.6. Az Elnökség ülését az elnök hívja össze. Az ülés összehívásáról az Elnökség tagjait az ülést megelőzően legalább 10 nappal írásban értesíteni kell a helyszín, az időpont és a napirend megjelölésével.

III.2.7. Az Elnökség határozatképes, ha legalább két tagja jelen van. Határozatainak érvényességéhez legalább két tag egyetértése szükséges.

III.2.8. Az Elnökség határozatait nyílt szavazással hozza.

III.2.9. Az Elnökség hatáskörébe tartozik:

- a Szakszervezet mindennapi ügyeinek intézése;
- a szakszervezet programjának, valamint a Taggyűlés határozatainak végrehajtása;
- a Taggyűlés előkészítése;
- döntéshozatal azokban az ügyekben, melyeket az Alapszabály nem utal felsőbb szerv hatáskörébe;
- tagok felvétele;
- döntéshozatal tagkizárási ügyekben;
- a tag- és tagdíjnyilvántartás vezetése;
- a szakszervezet pénzügyi nyilvántartásának vezetése;
- a szakszervezet éves költségvetési tervének elkészítése és a Taggyűlés elé terjesztése;
- évente - legkésőbb a tárgyévet követő március végéig - írásbeli pénzügyi beszámoló készítése az éves költségvetés végrehajtásáról, illetve a beszámolónak a Taggyűlés elé terjesztése.

III.2.10. Az Elnökség tevékenységéről évente írásban beszámol a Taggyűlésnek.

IV. A Szakszervezet tisztségviselői és képviselete

IV.1. Elnök

IV.2. Alelnök

IV.3. Gazdasági alelnök

IV.1. Elnök

IV.1.1. Az elnök az Elnökség tagja, akit a Taggyűlés választ a szakszervezeti tagság közös képviseletére.

IV.1.2. Az elnök képviseli a szakszervezetet és annak teljes tagságát a munkáltató és külső szervek előtt.

IV.1.3. Ellátja mindazon ügyeket, melynek képviseletére az Alapszabály, a Taggyűlés vagy az Elnökség felhatalmazza.

IV.1.4. Az elnök tevékenységéről évente írásban beszámol a Taggyűlésnek.

IV.1.5. Az elnök köteles részt venni az Elnökség, valamint a Taggyűlés ülésén.

IV.1.6. Az elnök feladata az Elnökség, valamint a Taggyűlés összehívása, üléseinek vezetése.

IV.2. Alelnök

IV.2.1. Az alelnök az Elnökség tagja, akit a Taggyűlés választ.

IV.2.2. Az alelnök feladata

- elnökségi felhatalmazás alapján az elnök teljes körű helyettesítése annak akadályoztatása esetén,

- az Elnökség határozatai alapján adódó eseti feladatok végrehajtása,
- a testületi határozatok végrehajtásában való részvétel.

IV.2.3. Az alelnök részt vesz az Elnökség, valamint a Taggyűlés ülésein.

IV.3. Gazdasági alelnök

IV.3.1. A gazdasági alelnök az Elnökség tagja, akit a Taggyűlés választ.

IV.3.2. A gazdasági alelnök feladata

- a szakszervezet gazdálkodásának irányítása,
- a szakszervezet évi költségvetésének, valamint az évi költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolóknak az Elnökség elé terjesztése,
- elnökségi felhatalmazás alapján az elnök teljes körű helyettesítése annak akadályoztatása esetén,
- az Elnökség határozatai alapján adódó eseti feladatok végrehajtása,
- a testületi határozatok végrehajtásában való részvétel,
- a bankszámla feletti rendelkezés tekintetében az elnökkel együttesen jogosult a szakszervezet képviselőjére.

IV.3.3. A gazdasági alelnök részt vesz az Elnökség, valamint a Taggyűlés ülésein.

V. A szakszervezet vagyona, gazdálkodása

V.1. A szakszervezet működésének pénzügyi feltételeit alapvetően a tagdíjakból biztosítja. A tagdíj összege a bruttó munkabér 1 %-a.

A tagdíjfizetés történhet:

- havonta, utólag közvetlenül a gazdasági alelnöknek történő fizetéssel;
- havonta, utólag, munkáltató általi levonás útján,
- havonta, utólag postai utalványon történő feladással,
- havonta, utólag folyószámláról történő fizetéssel.

V.2 A szakszervezet érdekvédelmi céljai elősegítése érdekében – másodlagosan - gazdasági tevékenységet is folytathat.

V.3. A bankszámla feletti rendelkezésre az elnök és a gazdasági alelnök együttesen jogosult.

VI. Vegyes és záró rendelkezések

VI. 1. A szakszervezet megszűnik

- feloszlással,
- más társadalmi szervezettel való egyesüléssel,
- feloszlással, illetve
- megszűnésének megállapításával.

VI.2. Jelen Alapszabály a szakszervezet működésének alapszabályaként, melyet az alakuló ülés fogadott el. Az alakuláskor az alakuló ülés gyakorolja a Taggyűlés jogait.

Kelt:

Képviselő aláírása

Iratminta 2. – Jegyzőkönyv

ALAKULÓ ÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE

Hely:

Időpont:

Résztevők: Alapító tagok a mellékelt részvételi ív szerint

Tárgy: Szakszervezeti alakuló ülés

Napirendi pontok:

1. az alakuló ülés levezető elnökének, jegyzőkönyvvezetőjének, jegyzőkönyv-hitelesítőinek, szavazatszámllálóinak megválasztása
2. vita a szakszervezet megalakításának szükségességéről, a szakszervezet létrehozása
3. vita a szakszervezet elnevezéséről és székhelyéről
4. Alapszabály elfogadása
5. tisztségviselők jelölése, megválasztása
6. döntés a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájához való csatlakozásról

Határozatok:

1. A szakszervezet-alakítást előkészítők kezdeményezésére az alakuló ülés résztvevői - egyhangú szavazással - megválasztották

.....levezető elnöknek,
.....jegyzőkönyvvezetőnek,
.....jegyzőkönyv-hitelesítőnek,
.....jegyzőkönyv-hitelesítőnek.

2. Az alapító tagok - egyhangú szavazással - döntöttek a szakszervezet létrehozásának szükségességéről, majd kimondták a szakszervezet megalakítását.

3. Az alakuló ülés résztvevői úgy határoztak, hogy a szakszervezet megnevezése:

Az ülés résztvevői határoztak a szakszervezet székhelyéről, eszerint a szakszervezet székhelye:

4. Az alakuló ülés pontonként megvitatta az Alapszabály-tervezetet, majd egyhangú szavazással elfogadta a mellékelt Alapszabályt.

5. Az Alapszabály szerinti tisztségviselők megválasztására rövid szóbeli jelölés után került sor.

Az elnöki tisztségre-t,
.....-t,
alelnöki tisztségre-t,
.....-t,
gazdasági alelnöki tisztségre-t,
.....-t

jelölték a résztvevő alapító tagok.

A jelöltek nyilatkoztak arról, hogy magyar állampolgárok, nincsenek eltiltva a közügyek gyakorlásától, így választhatók a jelölt tisztségre.

A titkos szavazás megkezdése előtt az alapító tagok szavazatszámilálóvá választották

.....-t,
.....-t és
.....-t.

Ezután került sor a tisztségviselők megválasztására. A választás az Alapszabály szerinti módon, titkos szavazással történt.

Az Alapszabály szerinti többséget a következő személyek kapták meg, így ők tekintendők a szakszervezet tisztségviselőinek:

(Név) (Lakóhely) (Szavazati arány)

Elnök:

Alelnök:

Gazdasági alelnök:

6. Az alakuló ülés résztvevői úgy döntöttek, hogy a szakszervezet kéri felvételét a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájába.

Kelt:

Levezető elnök

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:

Jegyzőkönyvvezető

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:

Tanúsítjuk, hogy az alakuló ülés a jegyzőkönyvben rögzítetteknek megfelelően folyt le.

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:

Iratminta 3. – Hiánypótlás miatt újból összehívott alakuló ülés jegyzőkönyve

ÚJBÓL ÖSSZEHÍVOTT ALAKULÓ ÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE

Hely:

Időpont:

Résztevők: Alapító tagok a mellékelt részvételi ív szerint

Tárgy: Újból összehívott szakszervezeti alakuló ülés

Napirendi pontok:

7. az újból összehívott alakuló ülés levezető elnökének, jegyzőkönyvvezetőjének, jegyzőkönyv-hitelesítőinek megválasztása
8. az Alapszabály módosítása és elfogadása a Megyei / Fővárosi Bíróság végzésében foglaltak alapján

Határozatok:

1. A szakszervezet elnökének kezdeményezésére az újból összehívott alakuló ülés résztvevői - egyhangú szavazással - megválasztották

..... levezető elnöknek,
..... jegyzőkönyvvezetőnek,
..... jegyzőkönyv-hitelesítőnek,
..... jegyzőkönyv-hitelesítőnek.

2. Az újból összehívott alakuló ülés a Megyei / Fővárosi Bíróságsz. végzésének gondos áttanulmányozását követően megvitatta az Alapszabály szükséges módosításait, majd egyhangú szavazással elfogadta a végzés szerint módosított, egységes szerkezetbe foglalt, mellékelt Alapszabályt.

Kelt:

Levezető elnök

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:.....

Jegyzőkönyvvezető

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:.....

Tanúsítjuk, hogy az újból összehívott alakuló ülés a jegyzőkönyvben rögzítetteknek megfelelően folyt le.

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:.....

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:.....

Iratminta 4. – Részvételi ív

RÉSZVÉTELI ÍV

Alulírott alapító tagok nyilatkozunk, hogy -én

néven szakszervezetet alapítottunk. A szakszervezet Alapszabályát – a mellékelt jegyzőkönyvnek megfelelően – elfogadtuk.

Név	Lakcím	Aláírás
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.

Iratminta 5. – Hiánypótlás miatt újból összehívott alakuló ülés részvételi íve

RÉSZVÉTELI ÍV

Alulírottak, mint a Szakszervezet alapító tagjai nyilatkozunk, hogy a Megyei / Fővárosi Bíróság sz végzésében foglaltaknak megfelelően - én újból összehívott alakuló ülésen a szakszervezet módosított és egységes szerkezetbe foglalt Alapszabályát – a mellékelt jegyzőkönyvnek megfelelően – elfogadtuk.

Név	Lakcím	Aláírás
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.

Iratminta 6. – Tisztségviselők nyilatkozata

NYILATKOZAT

Alulírott

nyilatkozom arról, hogy a..... tisztséget, melyre a

..... Szakszervezet

alakuló ülése választott meg, elfogadom. Egyben nyilatkozom arról, hogy magyar

állampolgár vagyok, közügyek gyakorlásától eltiltás hatálya alatt nem állok.

Kelt:

aláírás

szig.sz.

lakcím

Alulírottak tanúsítjuk, hogy a fenti nyilatkozat a Szakszervezet megválasztott tisztségviselőjétől származik.

1.

név:

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

2.

név:

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

Iratminta 7. – Székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat

SZÉKHELYHASZNÁLAT JOGCÍMÉT IGAZOLÓ OKIRAT

Alulírott _____ mint tulajdonos / mint a tulajdonos
képviselője a mai napon hozzájárulásomat adom ahhoz, hogy a _____

Szakszervezet

a _____ (cím)
alatti ingatlanban székhelyet létesítsen, az ingatlant központi ügyviteli helyeként használja, és
székhelyeként hivatalos irataiban megjelölje. A Szakszervezet az ingatlant szívességi
használat /bérlet jogcímén használja.

Kelt:

_____ tulajdonos / tulajdonos képviselője

Előttünk mint tanúk előtt:

1.

név:

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

2.

név

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

Iratminta 8. – Nyilvántartásba vételi kérelem

A társadalmi szervezet nyilvántartásba vétele iránti kérelem

I.	1.	a társadalmi szervezet neve:	
	2.	a társadalmi szervezet székhelye: (irányítószám; község, város; kerület; utca, út, tér stb.; házszám; lépcsőház; emelet; ajtó)	
	3.	a társadalmi szervezet képviselőjének neve:	¹ —
	4.	a társadalmi szervezet képviselőjének lakóhelye: (irányítószám; község, város; kerület; utca, út, tér stb.; házszám; lépcsőház; emelet; ajtó)	¹ —
	5.	a társadalmi szervezet célja	¹ —
	6.	az alapszabály kelte: _____ (év, hó, nap)	
	7.	a társadalmi szervezet szervezeti egysége jogi személlyé nyilvánítása esetén	
	a)	a jogi személy szervezeti egység neve	¹ —
	b)	a jogi személy szervezeti egység székhelye: (irányítószám; község, város; kerület; utca, út, tér stb.; házszám; lépcsőház; emelet; ajtó)	
	c)	a jogi személy szervezeti egység ügyintéző és képviselői szervének neve:	¹ —
	8.	közhasznú jogállás megszerzése esetén a közhasznúsági fokozat:	
	9.	a társadalmi szervezetek szövetsége nyilvántartásba vétele esetén	
	a)	a társadalmi szervezetek szövetségét létrehozó társadalmi szervezetek neve:	¹ —
	b)	a társadalmi szervezetek szövetségét létrehozó társadalmi szervezetek székhelye: (irányítószám; község, város; kerület; utca, út, tér stb.; házszám; lépcsőház; emelet; ajtó)	¹ —
c)	a társadalmi szervezetek szövetségét létrehozó társadalmi szervezetek nyilvántartási száma:	¹ —	
II.	A kérelemhez csatolandó iratok:		
	1.	a társadalmi szervezet alakuló ülésének jegyzőkönyve	²
	2.	a társadalmi szervezet alakuló ülésének jelenléti íve a tagok nevével, lakóhelyével és aláírásával	² —
	3.	a társadalmi szervezet alapszabálya	² —
	4.	a társadalmi szervezet ügyintéző és képviselői szerve tagjainak a tagság elfogadására és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó nyilatkozata	² —
	5.	a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolata	²
	6.	szükség szerint a felügyelő szerv tagjainak a tagság elfogadására és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó nyilatkozata	² —
	7.	egyéb csatolt iratok	²
	8.	szükség szerint csatolt pótlapok	² —
III.	A társadalmi szervezet csoportba sorolása a tájékoztató alapján:		³ —

Kérem a Tisztelt Bíróságot, hogy a társadalmi szervezetet nyilvántartásba venni szíveskedjék.

....., 200..... év hó nap.

.....
a társadalmi szervezet képviselője (kérelmező)

¹ Amennyiben további adatot kíván a nyilvántartásba bejegyezni, a folytatást jelezze X-szel!

² Írja be a csatolt iratok számát!

³ Írja be a tájékoztatóból választott, a társadalmi szervezetet leginkább jellemző tevékenységnek megfelelő számot!

Felhasznált joganyag

1949. XX. tv a Magyar Köztársaság Alkotmánya
1989. II. tv. az egyesülési jogról
1992. XXII. tv. a Munka Törvénykönyvről
1959. IV. tv. a Polgári Törvénykönyvről
1978. IV. tv. a Büntető Törvénykönyvről
1952. III. tv. a polgári perrendtartásról
1991. XXIX. tv. a munkavállalói érdekképviselői tagdíjfizetés önkéntességéről
6/1989. (VI. 8.) IM rendelet a társadalmi szervezetek nyilvántartásának ügyviteli szabályairól

KK 13. sz. kollégiumi állásfoglalás

KK 1. sz. kollégiumi állásfoglalás

4/2005. Közigazgatási jogegységi határozat társadalmi szervezet bírósági nyilvántartásba vehetőségéről

3/2005. Közigazgatási jogegységi határozat társadalmi szervezetnél, alapítványnál a bankszámla feletti rendelkezésről

2/2005. Közigazgatási jogegységi határozat: a társadalmi szervezet természetes személy tagja az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvényben meghatározott jogait csak személyesen gyakorolhatja

EBH2000. 270.

BH2001. 443.

BH2001. 346.

BH2001. 242.

BH2000. 509.

BH2000. 274.

BH2000. 83.

BH2000. 82.

BH2000. 36.

BH1998. 616.

BH1997. 95.

BH1994. 697.

BH1998. 562.

BH1993. 576.

BH1993. 324.

BH1993. 54.

BH1992. 274.

BH1991. 208.

BH1991. 124.

BH1990. 398.

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának véleménye időszerű jogalkalmazási kérdésekről (Bírósági Határozatok 2005. 3-4. sz.)

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának véleménye aktuális jogalkalmazási kérdésekről (Bírósági Határozatok 2004. 3. sz., 2003. 3-4. sz., 2000. 8. sz.)

A bíróságok címjegyzéke

Baranya Megyei Bíróság

Cím: 7623 Pécs, Rákóczi út 34.

Postacím: 7601 Pécs, Pf. 36.

Bács-Kiskun Megyei Bíróság

Cím: 6000 Kecskemét, Rákóczi út 7.

Postacím: 6001 Kecskemét, Pf. 12.

Békés Megyei Bíróság

Cím: 5700 Gyula, Béke sugárút 38. (Megyei Bíróság, Gazdasági Hivatal)

Postacím: 5701 Gyula, Pf. 49. (Megyei Bíróság, Gazdasági Hivatal)

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság

Cím: 3542 Miskolc, Dózsa György út 4.

Postacím: 3502 Miskolc, Pf. 370.

Csongrád Megyei Bíróság

Cím: 6720 Szeged, Széchenyi tér 4.

Postacím: 6701 Szeged, Pf. 408.

Fejér Megyei Bíróság

Cím: 8000 Székesfehérvár, Dózsa Gy. út 1.

Postacím: 8002 Székesfehérvár, Pf. 251.

Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság

Cím: 9021 Győr, Szent István u. 6.

Postacím: 9002 Győr, Pf. 11.

Hajdú-Bihar Megyei Bíróság

Cím: 4025 Debrecen, Széchenyi u. 9.

Postacím: 4001 Pf. 131.

Heves Megyei Bíróság

Cím: 3300 Eger, Barkóczy u. 1.

Postacím: 3301 Eger, Pf. 120.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság

Cím: 5000 Szolnok, Kossuth út 1.

Postacím: 5001 Pf. 100.

Komárom-Esztergom Megyei Bíróság

Cím: 2800 Tatabánya, Komáromi út 4.

Postacím: 2801 Pf. 160.

Nógrád Megyei Bíróság

Cím: 2660 Balassagyarmat, Köztársaság tér 2.

Postacím: 2661 Pf. 59.

Pest Megyei Bíróság

Cím: 1145 Budapest, Thököly út 97-101.

Postacím: 1443 Pf. 175.

Somogy Megyei Bíróság

Cím: 7400 Kaposvár, Bajcsy-Zsilinszky u. 3.

Postacím: 7401 Kaposvár, Pf. 116.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság

Cím: 4400 Nyíregyháza, Bocskai út 2.

Postacím: 4401 Nyíregyháza Pf. 85.

Tolna Megyei Bíróság

Cím: 7100 Szekszárd, Dózsa György u. 2.

Postacím: 7101 Szekszárd, Pf. 92.

Vas Megyei Bíróság

Cím: 9700 Szombathely, Szily János u. 7.

Postacím: 9701 Szombathely, Pf. 16.

Veszprém Megyei Bíróság

Cím: 8200 Veszprém, Vár u. 19.

Postacím: 8200 Veszprém Pf. 29.

Zala Megyei Bíróság

Cím: 8900 Zalaegerszeg, Várkör 2.

Postacím: 8901 Zalaegerszeg, Pf. 221.

Fővárosi Bíróság

Cím: 1055 Budapest, Markó u. 27.

Postacím: 1363 Pf. 16.

Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala

Cím: 1055 Budapest, Szalay u. 16.

Telefon: 06/1/354-4100